An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maondblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplaoge: 1087 e-adressen
5de jaorgaank, nommer 7
Daotum: 1 juli 2010

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 1007

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieven van de oorspronkelike maeker.
De redaktie/uutgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag alliend zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoold van disse maond:

- Van de redaktie 3
- Agende 4
- Wietske 5
- Autonome regio Saxofrisia 6
- Overleven zonder subsidie 8
- Het Kraggehuis 9
- Kienderlaand 10
- John de Kok in Kunstcafé 10
- Mit eigen ogen 11
- A'k 11
- Prissentaosie 'Oolde Meie' 12
- De 40MM loop te Venhuizen 13
- Bieslook 14
- Leerskes um te loopn 14
- Tomke 15
- 't Óllievat 16
- Prissentaosie 'Oolde Meie' 17
- Eupen brief 18
- Onderhoud 21
- Prissentaosie 'Oolde Meie' 22
- Tjerkepaad 24
- Bolding vertelt (22; mar now even niet)
- Volksverhaelen (14) 25
- Et gemacht 26
- Stotteren 27
- Over de Iessel 28
- Symboliek 29
- Koolde oorlog 32
- Asperges 33
- Sammie 34
- Trouw de wacht 35
- Wâldhúskes (reseensie) 36
- Levenswieshied 38
- Taeltuun 39
- Rilke (31) 40
- De Stellingwarver Biebel 41
- Stelling van de maond 43

De
Biebel in et Stellingwarfs
is nog rondomme te koop bi'j o.e. Bruna in Oosterwoolde,
Zwikstra in Wolvege of bi'j oons te bestellen.
ISBN: 978-90-78079-08-8
Pries: € 49,80 (excl. 7,50 verzendkosten)

Van de redaktie

Veur de 'Oolde Meie' weren d'r krapan honderd Biebels risserveerd en daegs nao de uutrikkinge van et eerste exemplaor an borgemeister Van Klaveren ston de verkoopteller tegen de twiehonderd verkochte boeken. Niet onaorig, donkt oons. Nog mar vuufhonderd te gaon...

We dochten dan ok dawwe een hiele fesoenlike vraoge steld - waor ok nog wat mit te verdienen vul - mar kregen een wat minder fesoenlik bescheid weeromme:

> *Beste Piet,*
> *Wi'j gaon jim Stellingwarver biebel niet opnemen in oons verkoopassortiment,*
> *Veur de Stellingwarver Schrieversronte,*
> *Mit vrundelike groeten,*
> *Sietske Bloemhoff*

Krek as eerder ok al - en we heuren ok klachten van aanderen - meugen d'r gien boeken van oons in de sutelkrojen. De Biebel now dan ok al niet. Zoks kuj' dan ok gien 'Stellingwarver sutelaktie' numen..! En dat *'Beste Piet'* en '*vrundelike groeten'* kan vrouw Bloemhoff dan ok liekegoed aachterwege laoten, donkt mi'j, want zoks past niet bi'j die negatieve bosschoppen. Et geft oons reden temeer om nog mar wat meer kolen op et tegengas te smieten want de vrachten subsidie die daor jaorliks hennegaon dienen bliekber gien algemien belang mar wo'n veur et grootste pat bruukt veur (dikke) traktementen van mar een peer meensken. Veur de gemienten en de perveensie is die - roegweg - € 150.000 jaors niet meer as een doekien veur et bloeden om zien te laoten wat ze wel niet allemaole veur de streektael doen…

Krek as aandere jaoren verkopen wi'j ok dit jaor wel weer boeken van 'hun', bi'jglieks op de Berkoper Mark die dit jaor hullen wodt op woensdag 28 juli, van 14:00 tot 20:00 ure in et centrum van Berkoop (Oldeberkoop). Oolde en ni'je boeken, Stellingwarfs of niet, we hebben ze allemaole gebroederlik op oonze dis naost mekeer liggen mit de mooie oolde karke van Berkoop op de aachtergrond. Naost de 'Biebel in et Stellingwarfs' hewwe dit jaor ok ni'j in oons assortiment een prottien originele schilderi'jen van Stellingwarfse keunstschilders. Ik zol mar kommen te kieken…

In disse tied van ontkarkeliking zoj' daenken dat de biebel op zien retour is mar een kotleden daon onderzuuk weus uut dat 60 % van de Nederlaanders een biebel in huus het. As zoks ok nog mit de Stellingwarvers gebeurt dan bin d'r biebels in et Stellingwarfs tekot. Et doel van de biebel is dan vaeks ok verscheuven. De biebel as 'Gods onfeilber Woord' maekt geleidelik plak veur een aandere benaodering: as wereldliteratuur en as onmis(ken)bere kultuurdreger.

Geveinselik kuj' annemen dat d'r in **'De Stelling'**, et perodieke blad van de Verienige Historie Weststellingwarf, de gebrukelike rebrieken staon. Ditkeer het de redaktie d'r veur keuzen om een volledig artikel van transportbedrief Schaper op te nemen. Dit interessaante artikel is saemen mit et artikel van Jelle Roorda over de ontginning aachter Steggerde slim de muuite weerd om te lezen. Kiek mar es op: www.historieweststellingwerf.nl

FdV

Agende…

Op **3 juli** om 19:30 ure is in de Pieter Stuyvesantkerk an de Pepergeweg 12 te 8396 GX Perperge een concert deur

Meziekschoele **'de Bunzinge'** o.l.v. Annie de Vries.

Kom allemaole te kieken en te luusteren naor et 25-jaorig jubileum van Annie de Vries. De toegang is ommenocht.

Op **28 juli** staot de stichting Stellingwerfs Eigen middags en tot de aovend uut vanzels ok weer op de Berkoper Mark.

De **'Biebel in et Stellingwarfs'** is et centraole thema van oonze dis. D'r wodt staondeweg uut veurlezen en bi'j anschaf doen wi'j d'r een peer aandere boeken uut oonze kollektie ommenocht bi'j.

Naost de **'Biebel in et Stellingwarfs'** hewwe ditkeer een hiele verzaemeling van ni'je en al eerder lezen Stellingwarfse boeken veur een hiel zaacht priesien.

Ni'j in oonze verzaemeling bin spiksplinterni'je **schilderi'jen** van ankommende en al bekende keunstschilders uut de Stellingwarven. Warkelik de muuite weerd…

Karkdiensten in et Stellingwarfs veur de kommende tied:

- Op **22 augustus** in Steggerde om 9:30 ure
  Veurganger: dhr. *Jan Koops*
- Op **5 september** in Oosterwoolde om 19:00 ure
  Veurganger: ds. *Rienk Klooster*
- Op **21 november** in Wolvege om 19:15 ure in de Hervormde karke 'De Hoogte'
  Veurganger: dhr. *Jan Koops*

In de Protestante kerk van Makkinga:

31 juli, Schilderijen van Piet Faber uit Nijeberkoop
14 augustus, Beelden en schilderijen van Harm Flootman uit Makkinga
11 september, Schilderijen van Marja v/d Werken uit Makkinga.
Tevens is er die dag van 3 tot 4 uur een concert verzorgt door Bone Brass trombone kwartet en Arian van der Mark orgel.
Hielke Scheper (Audiotrade) verzorgt diverse keren luistermuziek.

Gien ‘Biebels’ van jim in <u>oonze</u> sutelkrojen…!

Wietske

Een Autonome Regio Saxofrisia…

In de noordoosthoek van Nederland wordt heel wat gezucht & gekreund. Hoe dichter je bij de Eems komt, des te hopelozer is de stemming. En dat in de streek waar ooit de nationale bevrijdingsoorlog van Nederland begon. Zingt het Wilhelmus niet *'Graaf Adolf is gebleven in Friesland, in de slag'*? Dat was in de Slag bij Heiligerlee, in het Oldambt. Niet ver vandaar ligt Slochteren met het rijkste aardgasveld in de regio. Wie daar ook van profiteert, niet de bewoners van de streek. Welke zeehaven zat ook al weer opgescheept met het imago van Palermo aan de Eems? Terwijl Delfzijl een centrum van vernieuwende landbouwindustrie kan worden, met een van de rijkste landbouwgebieden van Nederland als achterland. Betere akkergrond dan Dollardklei is er niet.

Bekommert Den Haag zich niet om het noordoosten? Welzeker, in de trant van ouderwetse ontwikkelingshulp. Elke treinreiziger die tussen Hoogeveen en Beilen uit het raam kijkt, ziet de gigantische belt bij Wijster. Zo wordt het vuil van Den Haag met een royaal gebaar aan Drenthe geschonken. Zo kunnen arme Drenten profiteren van rijkdommen die Den Haag uit de wingewesten bijeenbrengt. Laten we het noordoosten nu als een zielige krimpregio wegzetten? Regeren is immers vooruitzien? Dat is trouwens niet hetzelfde als jezelf overbodig maken.

Kortom, het wordt tijd om een vuist te maken. Sta op, Saksen en verenigt u met de Friezen, die meer verstand hebben van opstand. Vorm een autonome regio Saxofrisia die de pluspunten van het Saksische en Friese deel van Nederland in stelling brengt. Zet de gedoodverfde minpunten om in pluspunten.

Voor de opbouw van Saxofrisia kan het Moerbeimodel (*Morus model*) goede diensten bewijzen. Dit model gaat uit van een *herhaalbaar variabel veelvlaksysteem*, waarin elk element een soortgelijke structuur heeft als het geheel, net als in een moerbei of een braam. 'Variabel' betekent dat het model groei toelaat: elementen kunnen worden toegevoegd en gewijzigd terwijl de structuur intact blijft. De naam *Morus model* bevat een woordspeling. De Latijnse naam van de moerbei is *Morus* en dat is ook de Latijnse naam van Sir Thomas More. Hij was de eerste politicus die zijn gedachten liet gaan over het actief veranderen van de maatschappij. Hij schreef *Utopia*, maar Saxofrisia hoeft niet lang utopie te blijven.

De bestuurlijke indeling van Saxofrisia kan aansluiten bij het Duitse model, waarin een bondstaat is opgebouwd uit kantons (*Kreise*) en autonome stadsgebieden (*kreisfreie Städte*). Verder wordt de verdeling van functies geoptimaliseerd. Een administratief centrum wordt geflankeerd door een culturele hoofdstad, waarvan het rijke verleden rijp is voor een glorieuze toekomst. Gemeenten worden gevormd rondom een stad of een verstedelijkt dorp met minstens 10.000 inwoners.

Bestuurders worden gekozen naargelang het aanbod. Vraagsturing en gedropte stuurlui zijn mede verantwoordelijk voor misère.

Stel dat Groningen, Fryslân en Drenthe tot een fusie besluiten, dan is de stad Groningen de onbetwiste culturele hoofdstad. Een geschikt bestuurcentrum is Heerenveen, het Friese Haagje. Wat later kan Overijssel zich aansluiten, dat het potentieel aan bevolking en industrie behoorlijk versterkt. Gaandeweg krijgt Zwolle dan betere papieren als bestuurcentrum, ook met het oog op verdere groei. Als de

zuidwestgrens van het Saksische gebied is bereikt, hebben we een culturele eenheid die rijp is om als bouwelement in een groter geheel te fungeren. Dat grotere geheel kan langs dezelfde lijnen worden opgebouwd. Alle opgedane ervaring kan op hoger niveau opnieuw worden ingezet.

Grote stedelijke agglomeraties kunnen stadskantons worden: Groningen, Leeuwarden, Zwolle, Apeldoorn, Twentestad (Enschede/Hengelo) en Emmen. In een ontwerp voor Twentestad werd ook al gespeeld met een tweepolige opzet: Enschede als cultureel en Hengelo als administratief zwaartepunt. De stadskantons worden ingebed in landelijke kantons (tussen haakjes bestuurcentrum en cultuurhoofdstad): Ommeland (Winschoten/Appingedam), Fryslân (Sneek/Dokkum), Drenthe (Assen/Coevorden), Stellinghove (Steenwijk/Kampen), Oostveluwe (Beekbergen/Hattem), Zalland (Ommen/Deventer), Twenteland (Almelo/Oldenzaal) en Graafschap (Doetinchem/Zutphen).

De oude schrijfwijze Zalland krijgt een nieuwe lading: zal-land, oftewel toekomst-land. '*Stellinghove'* is een samentrekking van Stellingwerf en Land van Vollenhove, gebieden die geografisch en cultureel bijeenhoren. In de natuur wordt dat gesymboliseerd door de grote vuurvlinder. In een volgende fase kan de Noordoostpolder aan Stellinghove worden toegevoegd.

Voertalen zijn Nederlands en Frysk. Daarnaast heeft elk kanton de vrijheid een streektaal te kiezen. Elke plaats met enig profiel kan een tweede naam krijgen bij wijze van profielschets. Zo kan Groenlo bierenhoofdstad worden, Vorden kastelenhoofdstad, Ootmarsum bronnenhoofdstad, Staphorst klederhoofdstad, Drylts (IJlst) schaatsenhoofdstad en Frentsjer (Franeker) planetenhoofdstad. Boekelo, Schoonebeek en Slochteren kunnen zich presenteren als zoutpoort, oliepoort en aardgaspoort.

Speerpunten van Saxofrisia zijn natuurgerichte landbouw en natuurvriendelijke recreatie. Er liggen grote kansen voor duurzame CO_2-opslag gecombineerd met biomassaproductie. Ook voor contacten met andere delen van de wereld heeft de regio goede papieren. Zo kan het Groninger Museum bogen op een voorbeeldige tentoonstelling van Russische meesters. Vancouver ontleent zijn naam aan Coevorden. In mijn vroegere stamkroeg in Eastermar (Oostermeer) zag ik een wereldkaart met de woonplaatsen van alle gasten die het hotel had ontvangen!

Symbolen ontwerpkaart Saxofrisia: *Winschoten = kop van graaf Adolf van Nassau, Appingedam = hangende tuin, Groningen = Martinitoren, Dokkum = icoon van Sint-Bonifatius, Sneek = pompeblêdden, Leeuwarden = watertoren, Assen = Zweedse kornoelje (uit oude gemeentewapen Vries), Coevorden = verwijzing naar Vancouver Island, Emmen = vlinder(tuin), Steenwijk = kazerne, Kampen = Koornmarktpoort, Apeldoorn = kasteel Het Loo, Beekbergen = mastvormige elzenboom, Hattem = 'kerktoren van Voerman', Zwolle = kievitsbloem, Deventer = boekensteunen, Ommen = kasteel Eerde, Almelo = kasteel Almelo, Oldenzaal = Plechelmustoren, Twentestad = boortoren, Zutphen = lemniscaat en Doetinchem = klomp ijzeroer.*

Eddy Weeda
zegt & mailt het voort

© Eduard Johan Weeda, Zwolle (NL), 30 mei en 3 juni 2010.

Eddy Weeda is encyclopedist en liefhebber in toegepaste wetenschappen.
Van moederszijde stamt hij uit het hart van Saxofrisia.

Overleven zonder subsidie…

Stoomkursus 'Hoe te overleven zonder subsidie'…

Aj' d'r as willekeurige instelling zoe'n vuvendattig jaor waarmpies bi'jzitten, en an alle kaanten mooi in de watten onder de infra-rooie subsidielaampen liggen, en aj' as bestuurder van zoe'n instelling een goed traktement hebben, en as d'r dan een protte vri'jwilligers veur je in 't spier binnen dan..., juust dan wodt et tied om over de toekomst, over mindere tieden nao te daenken: **Wat as...**

1) Wat as…: d'r een protte vri'jwilligers staorigan niet meer mitdoen..?
Vri'jwillegers moej' altied anvieteren blieven. Dat kan mit een giepse of mit een paantien koffie mit zo now en dan wat lekkers d'r bi'j. Mar wat, as die vri'jwilliger gewoon deur de leeftied niet meer kan of - slimmer nog - et deurkrigt dat de iene et wark dot veur dikke munten, mit zicht op een goed pensioen, en de vri'jwilliger in etzelde wark altied mar veur niks klaorstaon moet? Ja, dan...

2) Wat as…: d'r gien centen meer in de pot zitten om dat mooie traktement iedere maond uut te betaelen..?
Rekenties en lonen wodden altied vol automatisch betaeld of deurscheuven naor hogerop. Dat kan vandaege-de-dag mit een peer moesklikken regeld wodden. Mar wat as d'r opiens tiedinge komt dat d'r deur een tekot op de lopende rekinge gien ofschrieving west het en daj' vrundelik mar dringend vraogd wodden om dat asnog even recht te zetten? Dan kuj' et nog wel ien- of twiekeer rekken deur mit de haand wat over te maeken, mar as dat dan ok niet meer lokt? Ja, dan...

3) Wat as…: de kachel een peer graoden leger moet..?
As de rekenties dan niet meer as vanzelssprekend voldaon wodden en mit de haand wil et ok niet meer dan zal de schosstien wat minder roken moet en zal d'r wat minder vaeke gebak bi'j de koffie wezen. Niet alliend de kachel mar ok mit waeter, locht en tillefoon zuj' wat zunigeran moeten. Dat gaot vanzels wel een posien goed, mar dat hool ie vaeks niet zo lange vol, en dan? Ja, dan...

4) Wat as…: en gao zo mar deur…
Zo kuwwe vanzels nog vule meer veurbeelden numen waordeur de dingen niet meer zo vanzelssprekend binnen as dat et altied west het. Hier en daor vaalt eerst nog wel wat bi'jenneer te schraopen mar dat hoolt ok een keer gewoon op. Wat dan? Ja, dan...

Meugelike oplossings…
Begin al op 'e tied an oplossings te daenken. As de blokken ienkeer weghaeld binnen is et schip vaeks niet meer te keren. Now ja, deur de wal an ginne kaante van de briede sloot, eerst. Breng de sitewaosie van hoe et d'r now om en toe gaot in kaorte. Zet de inkomsten an de iene kaante op een briefien, en de uutgaoven (niet deur de warre te haelen mit: uutgiftes) an de aandere kaante op datzelde briefien. Een streep d'r onder en de boel optellen. As et ciefer an de goeie kaante groter as an de aandere kaante, dan kuj' gewoon veerder slaopen, mar aanders...

Lewaai, tam-tam
Laot de jeugd Loesje-achtige poster bedaenken, maek veurbeelden van rouw-, trouw-, prente- en deupkaorten, kemissies instellen veur ditte en veur datte. Kuj' die naotied altied de schuld geven. Bedaenk et opzetten van een vrundenkring. Legge in ieder geval vanalles op et rim klaor om et zo pakken te kunnen as 't wezen moet, en bedaenke altied: als g' in nood gezeten…

pb

Het Kraggehuis…

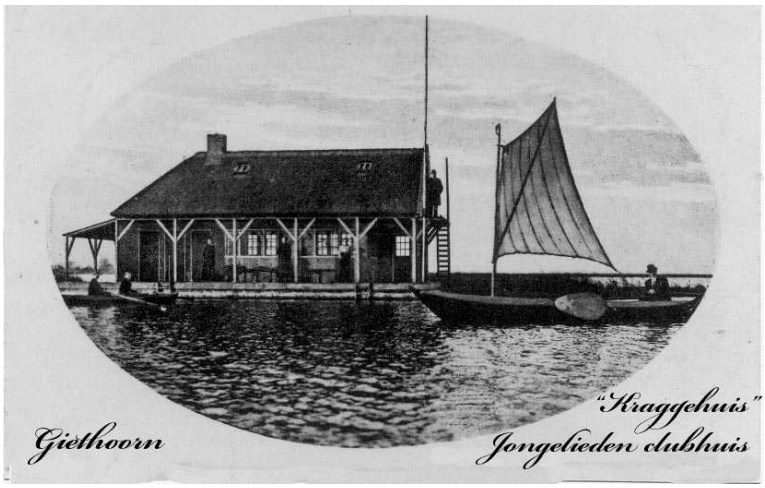

Het Kiendereiland op et Kraaguus…

Dit eilaand in het Bovenwiede in Gietern, is een paer weken in de vekaansieperiode het domein van de basischoolleerlingen. Dit eilaand is in 1920 emeuken deur de Jongeliedenclub van de Doopsgezinde gemeente. Dominee Hylkema had as doel om de jongelui uut de kroeg te ollen en ef zodoende een Jongeliedenclub in 't leven ereupen. Die jongelieden werden deur de dominee geaktiveerd om een clubuus te gaon bouwen in et Wiede. Er mos eerst een eilaand koemen en dit gebeurde. Dit ging naotuurlijk allemaole over waeter en deur krage slepen, kragen opzetten, pure handenarbeid, is dit eiland tot staand ekeumen. Hierop werd een clubuus, kampeeruus, ebouwd en kreeg de toepaselijke naeme, "**Het Kraggehuis**". Hierin werden vergaerigen öllen en hier werd de korfbalvereniging, *"Samen Een"* op-ericht die inmiddels 90 jaor olt is.

Et Kraaguus werd dus as klubuus gebruukt maar mit de jaoren werd dit het Doopsgezind vekaansiehuus in Giethoorn en eigendom van de Doopsgezinde gemeente. Uut et ele laand kwamen en koemen jongelui en olderen hier hun vekaansie deurbrengen. Uut alle laogen van de bevolking, skoelen, familie reünies, personeels weekenden, ja, neum maar op. In de beguntied was er gien waetercloset.Twee olten *"t-usies"* aachter op 't veld, gien stromend waeter, gien electrisch locht. Het waeter werd, in melkbussen, uut et dorp op-aeld. Iedre dag vars waeter. Heel veule skoelekiender uut et ele laand em-m hier et zeilen en et vaeren in de punter eleerd.

Alle bepaarkingen bin-n verleden tied. Er is stromend water, electrisch locht en het sanitair is volgens de eisen des tieds. Iederiene die van rust wil genieten, op een eilaand in et Wiede, et Kraggehuis stiet eupen. In een bepaolde tied van de vekaansieperiode is et echter niet te huur. Dan wordt et bevolkt deur de Gieterse jeugd, leerlingen van de basisskoelen, die daor tiedens *'Kiendereilaand'* et kampleven in eigen dorp meemaeken mit de 'bonte' aovund an 't ende van machtig mooie en leerzaeme daegen.

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

Kiendereilaand…

Kiendereilaand

Et is al weer 19 jaor eleden dat de toenmalige doopsgezinde dominee, Andries Bakker, et initiatief nam om de basisschoelkiender uut Gietern kennis te laoten maeken mit et kampleven. Kamperen in eigen dorp. Hier moeten "onze" kiender toch ook van preuven. Veur de kiender die niet mit de olders op vekaansie gingen was dit een mooie gelegenheid. Vri-jwillige hulp was neudig. Op olders en oldere tieners werd een beroep edaon en dit was niet tevergeefs. De kiender bleven niet overnachten.De leiding wel om de aandre morgen vroeg in de punter te stappen en alle kiender bi-j de bij de Doopsgezinde vermaning aan de dorpsgracht op te haelen. De langverwaachte dag begon dan al. Er werd ezeild, et vaeren in de punter werd eleerd, vossejacht over et waeter, spel, knutselen, enz. enz.

Dizze kampdaegen em-m tot hieran toe nog dezelfde uutstraoling en behoefte, en belangstelling, zoas et in 1991 begon. Kleine kiender worden groot en gaon de "kampkiender" van toen, now mee as leiding, waor ze opni-j weer genieten, saemen mit de deelnemers op dit **Kiendereiland** in Gietern.

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

Solo tentoonstelling van **John Kok in Kunstcafé**

OOSTERWOLDE - In het weekend van 17 en 18 juli zal het kunstcafé het toneel vormen voor een solo-expositie van John Kok uit Oldeberkoop. Hij is oorspronkelijk afkomstig uit Rotterdam en als kunstenaar autodidact.
Zijn werk begeeft zich op het grensvlak tussen figuratie en abstractie en ontstaat zeer intuïtief.
Tekst speelt een belangrijke rol, als aanleiding om zijn werk te maken maar ook als beeldend element.
John Kok gebruikt bij het maken van zijn schilderijen uiteenlopende technieken en materialen. Ook de door hem gemaakte grafiek komt vaak op onorthodoxe manier tot stand. Voor deze expositie zal hij de ruimte van het kunstcafé geheel naar zijn hand zetten.

Het kunstcafé is te vinden aan de Brinkstraat 2 in Oosterwolde en is geopend van 13.00 tot 18.00 uur. De toegang is gratis.

Mit eigen ogen…

Mit eigen ogen zien en beleefd

Vette koele bestuurders bi'j grote geldbaanken, hebben heur eigen zakken goed vuld. En ze gaon daor gewoon mit deur. Dat mit hierdeur et wereldgebeuren in een flinke krisis belaand is, daor nuttigen zi'j gien possien kaviaar minder omme. Ze heuren eins aachter slot en grundel mar heur soortgenoten holen heur de haand boven et heufd.

De eulieboeren van BP hebben now een groot diel in de wereld naor de verdoemenis hulpen. Et mos d'r toch een keer van kommen. Et smerige van dit volk is dat ze deur heur macht de hanen in onschuld perberen te wassen. Onschuldige meensken, dieren en de zee liggen now in de vernieling. Ze hebben heur eigen poletieke inbreng en ze vergeten veural niet om te stemmen en de zaeken naor heur haand te zetten.

De gewone man wodt bi'jtieden deur zokke geldwolven inprent dat ze ok mar op heur perti'j stemmen moeten, want dan heuren ze in ieder geval niet bi'j de perti'j van de aarmoede. Of de gewone man gaot hielemaole niet meer stemmen. Want ze hebben al ondervunnen dat et niet vule uutmaekt aj' deur de hond of de katte beten wodden.

In opstaand kommen, daor woj' zo muui van. Dan mar twiedieling in de saemen-leving. Riek en aarm. Mooi naor de kringloopwinkel en de geerkeuken. Et leger des Heils is d'r ok nog. Je gewoon een betien daelegeven, liberaole machtstrieders doen we daor dan een groot plezier mit. Eerliker delen, daor hebben ze gien belang bi'j.

Henk de Vries

A'k…

A'k reenfelig en gries bin
Niet meer bi'j de tied bin
Hool ie dan nog van mi'j?

A'k gister niet meer wete
Vandaege al vergete
Daenk ie dan wel om mi'j?

A'k kroemgruuid en oold bin
Krebentig en stram bin
Blief ie dan wel bi'j mi'j ?

A'k mezels niet beredden kan
Nog niet tot tiene tellen kan
Zorg ie dan wel veur mi'j?

Roely

Pissentaosie op 'Oolde Meie' (Piet Bult)**…**

Vrouwluden, manluden, beste meensken...
Ja, laot mi'j et nog mar es zunigiesan overdoen mit jim hattelik welkom te hieten. Want wat vien ik et mooi daj'm hier allemaole binnen. Mar wat vien ik et ok hatstikke jammer dat niet iederiene d'r is, wao'k wel op hoopt hadde.

Doe 'k mit dit helse kerwei uut aende zet bin, bin 'k d'r as eerste mit naor Pieter Jonker - doe nog direkteur van de Schrieversronte - toe lopen en he'k him anbeuden om dit heidens kerwei veur de Schrieversronte uut te voeren. Zien letterlike reaktie was doe: *"Wat hej' daor now an. Maek mar een gedichtebundeltien. Dat kun ie ok wel."* (...)

Hi'j hadde mi'j niet beter stimuleren kund - anvieteren numen we dat hiere - om dit giga projekt tot een goed aende te brengen. En mit hulpe van veural mien grote biebelvrund Frank de Vries - mar ok aanderen - hewwe dit belangrieke wark veur een tael die himzels serieus nemt, now dan volbrocht.
Een projekt waoj' vanteveuren eins niet goed van weten waoj' an beginnen en waj' tegenkommen kunnen. En et is niet iens alliend et vertaelen zels mar d'r komt ok nog haost liekevule omhenne bi'j te kieken. Van een protte woorden en begrippen moej' briedvoerig onderzuuk doen as ze wel krek etzelde betekenen as dat d'r in de oorspronkelike tekst mit bedoeld wodt.

Want as die mannen uut Sodom over die twie engels tegen Lot zeggen: *"We willen ze bekennen"* in de SV of *"We willen ze nemen"* in de NBV, wat wodt dan bedoeld? En ok die *'hel'* wao'k altied zo bange veur maekt bin, wat is een hel eins?
Ik hebbe mien algemiene ontwikkeling aorig bi'jschaeven kund deur dit wark want ik bin d'r uut: die manluden uut Sodom wollen gewoon viezerikken en die hel was eins gewoon een revijn tussen de bargen, waor alle smerigte verbraand wodde; et askelaand van Jeruzalem.
En zo zo'k nog wel uren vertellen kunnen over alderlei zaeken waor Frank en ikke vanteveuren gien weet van hadden mar wao'we - liekewel theologisch as taelkundig - hiel wat van opsteuken hebben, en ok een stok wiezer van wodden binnen. Vraog oons daor laeter nog mar es naor.

En aj' dan daenken daj' haost klaor binnen, dan komt et slimste nog want dan woj' ofhaankelik van aanderen: et boek moet maekt wodden. Een drokker is nog wel te vienen mar die dot zoks vaeks niet ommenocht. Hoe koj' an de centen om zoe'n dik boek drokken te laoten en wie zorgt d'r veur dat alles hier en daor in iene of in twie kolommen op pepier komt te staon. Niet et plezierigste wark, mar misschien nog wel belangrieker as et vertaelen zels, en et moet wel even daon wodden.

Des te groter is vandaege de voldoening dat et allemaole toch goed lokt is, en daj' dat allemaole - weliswaor mit hulpe bi'j et wark, mar ok mit financiële hulpe - toch allemaole zels klaor kregen hebben. Is 't gien wonder? O nee, dat mag niet zegd wodden; et is een meraokel, dat is et, al zeg ik et zels. Naost een protte proza, poëzie en aander wark, ok een eigen vierdielig dik Woordeboek én now dan ok een Biebel in zoe'n klein taelgebied as et Stellingwarfs. Een vermelding in et 'Guinessbook of Records' meer as weerd.

We hadden een eerste exemplaor van dit in meerdere opzichten belangrieke boek - now dan ok in Stellingwarfs eigen tael - graeg anbieden wild an de beide burgemeesters van de beide Stellingwarfse gemienten, Oost- en Westaende, mar krek as de Schrieversronte et doe niet paste om mit te doen, et de wethoolder mit de kultuurpottefulie van Oostaende niet paste om een bi'jdrege te leveren, zo paste et now de burgemeester van Oostaende ok al niet om hier vandaege bi'j oons te wezen. Mar hier gelt etzelde: we stellen et destemeer op pries dat de gemiente Stellingwarf-Westaende wel een financiële bi'jdrege leverd het en dat de pottefuliehoolder van kultuur van Westaende wel van begin of an enthousiast west het over oons wark, dat we mienden d'r dan ok goed an te doen om de burgemeester van Westaende te vraogen om van oons et eerste exemplaor in ontvangst nemen te willen.

Ok daor het hi'j positief op reageerd, dat ik wil burgemeerster Gerard van Klaveren now dan ok graeg naor veuren vraogen. As Frank d'r dan ok even bi'j komt dan hewwe op zien minst drie meensken bi'j mekeer die wel de grote weerde inzien van et hebben van et 'boek der boeken' in de eigen tael.

Piet Bult

De 40MM loop te Venhuizen

Effies 'AAN DE LOOP'

As in t'voorjaar de bome weer bloeie
Al is de skoonmaak den ok an kant
Al hoor je buiten de koee weer loeie
Loop denders rond in ons Westfriese land
En bai Venhuizen deer weet ik un tochie
Ien keer in t'jaar loopt deer tweiduizend man
Kroige wat lekkers meist bai ieder bochie
En dee geniet vezelf alleman van

Gaan an de loop voor de missie, de zending
Gaan an de loop en geef mense een stem
Gaan an de loop en geef levens een wending
Gaan an de loop met de 40MM

Mense op roet over doike en wege
Wandele geeft ze een heel goed gevoel
En alle euro's die zai deer voor krege
Die gane allegaar nei een goed doel
Komme terecht bai wel honder are
Deer voor doet iederien bloid een stap meer
En ok al zitte je biene vol blare
Toch kom je zeker 't are jaar weer

Gaan an de loop
Gaan an de loop en geef mense een stem
Gaan an de loop en geef levens een wending
Gaan an de loop met de 40MM

Jac en Riet Visser-de Boer (in et West-Fries)

Bieslook…

Bieslook

Ik eb wat bieslook in mi-jn tuin eplant
bi-j toeren eb ik van de vremde grillen
dan mut ik die amparte gekte stillen
want anders stoat mi-jn kop kàts in de brand
en vuul ik mi-j niet goed bi-j mi-jn verstand
een normaal mense mut det toch niet willen.
Ik eb wat bieslook in mi-jn tuin eplant
bi-j toeren eb ik van de vremde grillen.

Ik plant gien uien det is tied verspillen
Oen oong goan troanen worden roodomrand
't bin krengen want ie mun ze ok nog skillen
en viéze lucht ontglipt tussen oen billen.
Ik eb wat bieslook in mi-jn tuin eplant.

Corry Overmars-Kalshoven, Hasselt

Leerskes um te loopn

Noar: Lee Hazlewood, These boots are made for walking.

Aait nog zeg iej, da'j veur mie zoo völ hebt
van wa'j leefde neumt, mer beken:
Knooin dat doo'j, woa'j nich hebt te knooien
en noe löp n aander met t beste hen

'k Heb leerskes um te loopn, dat zö'j nog wa n moal zeen
t Zal zoo lang nich doern dan loopt z' oe kats! - van de been.

Aait nog leeg iej, as wat woar is, woar is
Aait verdriet iej t, a'j te völle riskeert
Aait van t zölfde, a'j t ok aans wa doon konn
Iej bint dom geboorn en iej hebt niks biej-eleerd

'k Heb leerskes um te loopn, dat zö'j nog wa n moal zeen
t Zal zoo lang nich doern dan loopt z' oe kats! - van de been.

Aait nog spöl iej, woa'j nich hebt te spöln
Aait nog mean iej, da'j oe t gat nich braandt
'k Heb miej n deuske luzefers evunden
Noe waar oe wat, ik maak oe an de kaant

'k Heb leerskes um te loopn, dat zö'j nog wa n moal zeen
t Zal zoo lang nich doern dan loopt z' oe kats! - van de been.

He'j t der noar, leerskes?
Loopn!

Goaitsen van der Vliet (in et Twents)

Tomke…

Mit goedvienen overneumen uut: **De Fryslân**
Et verhaeltien is van: **Riemkje Pitstra**
Et plaetien is van: **Luuk Klazinga**

Tomke wol gjin tútsje

Tomke leit yn syn bedsje.
Kornelia giet by him sitten.
'Earst noch in ferhaaltsje, ' seit se.
It ferhaaltsje giet oer in lytse kangoeroe.
Hy wol net by syn mem wei.
En net mei oare bisten boartsje.
'Ik bin al hiel grut,' seit Tomke.
'Ik boartsje mei Yana Yu en mei Romke.'
Kornelia lêst it ferhaal út.
Gelokkich, it komt allegear wer goed.
De lytse kangoeroe krijt in freontsje.
Ek in lytse kangoeroe.
En dan kinne se tegearre moai boartsje.
Kornelia klapt it boek ticht.
'Tiid om te sliepen,' seit se.
'Lekker koese, Tomke.'
Se hipt mei Romke nei de doar.
'O, ik ferjit wat!' skrikt se dan.
'Hast noch gjin slieptút hân, Tomke.'
Se rint nei it bêd ta.
Tomke dûkt ûnder it dekbêd.
'Ik wol gjin slieptút,' seit Tomke.
'Ik bin al grut.
En grutte jonkjes hoege gjin slieptút.'
'Dat is goed,' seit Kornelia.
'Dan bewarje ik de tútsjes foar in oare kear.'
Tomke sil sliepe.
Mar dat wol net.
Hy docht de eagen ticht.
Hy telt: 'ien, twa, trije, fjouwer, fiif.'
Mar it jout neat.
Hy draait op d' iene side.
En dan op 'e oare side.
Hy docht de holle ûnder it kessen.
Mar hy kin noch net sliepe!
'Kornelia! Kom gau!' ropt er lûd.
Kornelia hipt syn sliepkeamer yn.
'Ik kin net sliepe,' suchtet Tomke.
'Mei ik in slieptútsje, Kornelia?'
Kornelia laket.
Se jout Tomke wol twa slieptútsjes.
En dan... falt Tomke sa mar yn 'e sliep!

Tomke wil gien tutien

Tomke ligt in zien ledekaantien.
Kornelia gaot bi'j him zitten.
"Eerst nog een verhaeltien," zegt ze.
Et verhaeltien gaot over een kleine kangoeroe.
Hi'j wil niet bi'j zien moeke weg.
En niet mit aandere kiender speulen.
"Ik bin al groot," zegt Tomke.
"Ik speul mit Yana Yu en mit Romke."
Kornelia lest et verhael uut.
Gelokkig, et komt allemaole weer goed.
De kleine kangoeroe krigt een kammeraotien.
Ok een kleine kangoeroe.
En dan kun ze tegere mooi speulen.
Kornelia klapt et boek dichte.
"Tied om te slaopen," zegt ze.
"Lekker slaopen, Tomke."
Ze hipt naor de deure.
"O, ik vergete wat!" schrikt ze dan.
"Ie hebben nog gien slaoptuut had, Tomke."
Ze lopt naor et bedde toe.
Tomke duukt onder et dekbedde.
"Ik wil gien slaoptuut," zegt Tomke.
"Ik bin al groot.
En grote joongies hoeven gien slaoptuut."
"Dat is goed," zegt Kornelia.
"Dan beweer ik de tuties veur een aandere keer."
Tonke zal slaopen.
Mar dat wil niet.
Hi'j dot de ogen dichte.
Hi'j telt: "iene, twieje, drieje, viere, vieve."
Mar et helpt niks.
Hi'j dri'jt op de iene ziede.
En dan op de aandere ziede.
Hi'j dot et heufd onder et kussen.
Mar hi'j kan nog niet slaopen!
"Kornelia! Kom gauw!" ropt hi'j luud.
Kornelia hipt zien slaopkaemer in.
"Ik kan niet slaopen," zocht Tonke.
"Mag ik een slaoptutien, Kornelia?"
Kornelia lacht.
Ze geft Tomke wel twie slaoptuties.
En dan… vaalt Tomke zo mar in slaop!

't Óllievat

'k Zât in de kroeg, liêt me't pilske goêd smaoke
En wâr hard op wég wa bezope te raoke.
Ik betálde d'n wérd en 'k ging wér op pad
Mar bökte toen ovver 'n . . . óllievat!

Ik wâr 'ne kér op 'n gemaskerd bal.
Daor zâg ik 'n vrommes in 'nen ovverall.
"Det is gaar gén wief!" zén mien toen ome Grád,
"Det is 'ne kél, det is . . . óllie vát!"

De kachel ging uut, wànt d'n óllie waar op.
Dörum belden ik toen mienen buurman mar op.
En zén:"Ge hét zò duk al van mien wa gehad.
Viend't goêd a'k béj ùllie wa . . . óllie vat?"

Van m'n vrienden án d'n tap krig ik 'n glêske wien.
Mar toen 'k 't pruufde, waor 't klaoren azien!
Tja, van ow vriende motte't hébbe... ze laogen hóst plat!
Mar 'k docht toen stiekum:"Waogt mar, tot ik . . . óllie vat!

Chris Kerkhoff, Kuuk (Cuijk)

Prissentaosie op 'Oolde Meie' (Anne Bult) **(2)…**

Et twiede stokkien in mien verhael over Biebel en Schoele gaot over boekeschrieveri'je en de kraante. Kiek es wa'k mitneumen hebbe:

1. 'Leidse studenten ekklesia' uut 2010; wie begript hier et woord ekklesia?
2. 'Met andere woorden' uut meert 2010; et hiele nommer gaot over Qumran en de biebel; in Qumran bin hiele oolde schriften vunnen die vaeks rechtstreeks verbaand hebben mit de Talmoed, de Koran en de Biebel,
3. 'Sporen van geloof' uut 2010 van de filesoof Dirk de Schutter. Ik kan et niet laoten d'r een peer riegels uut veur te lezen: *"Fantastische beelden houden mij in de ban: Leer van de lelies op het veld. Ze arbeiden, noch spinnen. Zelfs Salomo in al zijn pracht en praal ging niet gekleed als een van hen…"*. Of: *"Wat kijk je naar de splinter in de oog van de ander, terwijl je de balk in je eigen ogen niet opmerkt."* Ezv. Hi'j slöt dit stokkien op bladziede 10 of mit de woorden *"Vele passages uit de Bijbel zijn literaire meesterwerken; (…) sublieme, verbeeldingsvolle taal."*
4. 'Quest; Psychologie'; eerste themanommer uut 2010 over: 'Spiritualiteit. Hersenspinsel of geestelijke gave?'
5. 'Filosofie en Religiositeit'; een adverteensie uut een kraante. Op een 10-tal plakken in Nederlaand wodt disse kursus Filosofie en Religiositeit dit naojaor geven.

Ik hebbe et in mien twiede stokkien over Biebel en de boekeschrieveri'je en de kraante! Aj' een betien diepgaank naostreven in et onderwies dan kuj' hier daegeliks zels over lezen, mar ok mit de leerlingen een kringgesprek angaon of studenten d'r van bewust maeken dat aj' een roman as lerer veurschrieven of as een student zels een boek uutzuken mag om op de lieste te zetten, dat et van groot belang is veur heur diepgang dat as d'r religieuze uutdrokkings, zoas over de lelies op et laand of over de balke in et oge in veur kommen, dat zi'j ze begriepen deur ze op te zuken in de Biebel. Biebel, biebeltheek en internet helpen je veerder in je algehiele ontwikkeling, thuus en op schoele.

Ik hadde hier vandaege graeg in een hoekien 50 pc's staon had om iederiene de meuglikhied te geven om van alles en nog wat an symbolen, tekens en woorden op te zuken uut Biebel, Koran of Talmoed of een protte treffende internetbladzieden via powerpoint an jim veur te schottelen.

Anne Bult

(Gaot aandere maond veerder.)

Haiku

Voegeltien in mei
Het ok dit jaor weer een ei
En dat veur de poes

pb

Eupen brief…

Eupen brief van Piet Bult an Bestuur, Direktie Leden van de Algemiene Raod van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte (veerder: sSr), donateurs en am Gemienteraoden.

Beste allemaole,
Een peer van jim brochten mi'j laestdaegs et *'Verslag jaorvergeerdering van 20 meie 2009'* van de sSr. In dat verslag wodt mien naeme nuumd en in een niet al te positief daglocht plaetst. Ik doel hier op een vraoge onder punt 7 van dat verslag *'Wat d'r veerder op de bodden komt'*:
Dhr. K. Oosterloo: *Hoe gaon we mit Piet Bult omme? Hi'j blift mar negatief over oons schrieven.*
Veurzitter: *We bin as bestuur mit Stellingwarfs Eigen om de taofel zitten gaon en deur de gesprekken die we had hebben bin we tot de konklusie kommen dat we niet mit heur saemenwarken gaon. Aj' saemenwarken moej' mekere vertrouwen. De gesprekken hebben wi'j niet as positief erveren. As ze weer stokkies schrieven gaon reageren wi'j d'r niet op. We laoten oonze meensken vanzels niet beschaedigen.*

Liekewel de vraoge van dhr. Oosterloo as ok et bescheid van veurzitter Dijkstra liekt mi'j wel wat hiel kot deur de bocht en et dot mi'j dan ok ni'j dat dhr. Oosterloo bliekber zo vlot akkoord gaot mit dat bescheid. Ik wil graeg wat dieper op de zaeke ingaon en daormit niet alliend dhr. Oosterloo wat meer dudelikhied verschaffen mar deur d'r een *'eupen brief'* van te maeken ok aanderen meer inzicht geven in de perblemen die d'r bliekber bestaon tussen mi'j in persoon en de sSr (as daordeur ok?) tussen de stichting Stellingwerfs Eigen (veerder: sSe) en de sSr.

Eerst ditte even
Ik hool van dudelike scheidings waor et gaot om mien persoon, de stichting wao'k siktaoris van bin en as redakteur van et e-blad 'An de liende'. In de vraoge van dhr. Oosterloo gaot et neffens et verslag bliekber om de persoon Piet Bult en niet speciaol in iene van de hierveur nummde funkties. Et bescheid van veurzitter Dijkstra gaot neffens datzelde verslag bliekber over Piet Bult in funktie as siktaoris van de sSe of as redakteur van 'An de Liende'. Mien idenen hierover: Piet Bult het altied een persoonlike verantwoording veur al zien doen en laoten, veur Piet Bult as siktaoris is daornaost ok et bestuur van de sSe verantwoordelik en as redakteur is de volledige redaktie (Frank de Vries en Piet Bult) verantwoordelik. In dit geval neem ik de haanske persoonlik op mar zal mi'j gaondeweg ok verantwoorden in de verschillende funkties, waorbi'j ik dit schrieven eerst goedkeuren laoten zal deur betrokken meensken. As jow dit lezen meuj' d'r van uut gaon dat die mi'j in dit schrieven ondersteunen.

Negatieve schrieveri'je?
Graeg zol ik van dhr. Oosterloo wat veurbielden heuren of zien waor zien vraoge in de jaorvergeerdering van de sSr op baseerd is. Van mezels vien ik - en dat heur ik ok van een protte aandere meensken - dat ik over et algemien op een slim positieve meniere mit de Stellingwarfse schrieveri'je in de weer bin. De laeste vuuf jaor lichtkaans meer as ieder aander! En dat allemaole ok nog es zonder ienigst eigen belang of vergoeding! Mien *'negatieve schrieveri'je over oons'* moej' niet as negatief zien. D'r bin meer meugelikheden, o.e. kritiek op et doen en laoten van de sSr. Mag ik as slim betrokken butenstaonder gien kritiek hebben en leveren op de - in mien ogen - naost alle goeie, ok wat mindere kaanten van de sSr? Kritiek kuj' ok bruken om in gesprek te raeken; iene uut de tente te lokken. Mag ik niet mit 'jim' in gesprek raeken? Mag ik niet uut de tente lokken?

Negatieve kaanten
De negatieve kaanten die lichtkaans wel es dudelik en ok wel es 'tussen de riegels deur' uut mien penne of toetsebod lekken moe'n dan vaeks ok hielemaole niet opvat wodden as negatieve schrieveri'je over de sSr mar onder et motto *'wie kritiek toont, toont betrokkenhied'* as kritische woorden beschouwd wodden. Goeie kritiek woj' deurenneer beide beter van. De negatieve kaante komt dan ok niet van mien persoon mar moet de sSr himzels toerekenen. Dit bliekt destemeer uut et bescheid van de veurzitter: *"As ze weer stokkies schrieven gaon reageren wi'j d'r niet op."*
Tja, aj' niet meer mit mekeer praoten kunnen of willen dan hoolt alles op. Et is daorbi'j neffens mi'j ok nog es zo dat die stelling van et 'niet meer op reageren' iederiene meer schae dot as et uut de wereld helpen van et perbleem. Daenke daorbi'j bi'jglieks mar an e-mails die per ongelok naor de verkeerde klub toestuurd wodden en de negatieve stokken die d'r in 'de grote pers' over schreven wodden. Wi'j' de LC ok vraogen om daor mit op te holen, en de LC vraogen om inzunnen stokkies van mien haand niet meer te plaetsen? Mar goed, om wat uut de wereld te helpen dat onderdehaand al meer as vuuf jaor vaasteroest zit is vanzels meer lef neudig as veur een ienvooldig kennismaekingsgesprekkien van meneer de veurzitter.

Wi'j hebben et initiatief van veurzitter Dijkstra doedestieds in woord en geschrift slim positief oordield en weren daor slim bliede mit. Ze (veurzitter Ype en bestuurslid Attie) bin alderdeegst mit koffie en gebak ontvongen. Dat gesprek hebben wi'j (voltallig bestuur van de sSe) as slim positief ondervunnen. In de inhoold van dat gesprek he'k van mien kaante doe wel wat dingen opnuumd die ik van de sSr (mit naeme van Pieter J. en Sietske B.) niet bepaold as positief ondervunnen hadde. Daor wol de veurzitter doe niet over praoten (hi'j wol alliend veuruut kieken) mar op die punten van kritiek bin en wor ik bliekber wel ofrekend; over veuruut kieken spreuken!. En meuj' in zoe'n kennismaekingsgesprek in huselike sfeer dan hielemaole gien punties van kritiek numen..?

Een peer van die feiten die ik doe nuumd hebbe wi'k hier nog es numen zodat ieder zien eigen konklusie trekken kan in plak van bliendelings op de woorden van veurzitter Ype Dijkstra of te gaon:

- doe ik bi'j et wegraeken van oons Oene, die zien leven in een gedicht van vuuftien koepletten op riem beschreven hadde en anbeud om dat in de Ovend of te drokken, kree'k van Pieter Jonker (PJ) as bescheid: nee, dat moet mar niet. We vraogen Rienk K. wel even.
- tiedens de kursus Stellingwarfs in 2002 he'k vraogd a'k de (kaele) lemma's uut et Stellingwarfs Woordeboek wel kriegen kon veur wat taelkundig onderzuuk van mi'j. Ik kon praoten as Brugman mar et moch niet: die liggen in de kluus en daor komt veerder gien meens an. Van aandere Nedersaksische taelen he'k ze zonder perblemen wel kregen.
- in 2003 ha'k geregeld een goed kontakt mit de doemaolige direkteur PJ. Et ienigste 'minpuntien' wat PJ wel es over mi'j anhaelde: *"Ie willen zo hadde en zo vule."* Is dat zo verkeerd?
- van een kursus 'Spannende verhaelen schrieven' wo'k veur eigen rekinge een boekien maeken. Bescheid PJ: dat moet mar niet want misschien wiwwe daor zels nog es wat mit doen. Ik hebbe d'r gienertied weer wat van heurd.
- doe 'k heurde dat de sSr de Johannes Passion graeg in et Stellingwarfs hebben wol he'k die ommenocht an PJ anbeuden. Ik hadde et toch al op 't rim klaor liggen. Bescheid PJ: *"Nee, dat moet mar niet. We vraogen Boele L. wel even."*
- dan, zomar opiens plotselingklaps kreeg 'k in oktober 2003 een 'boze' e-mail van PJ, wao'k eerlik waor niks van begreep. Doe 'k him vreug waor hi'j op doelde kree'k daor gien bescheid op. Naotied he'k him nog wel een keer of drieje vraogd om d'r over te praoten, mit de hieltied nul op rekest.
- in 2003 he'k PJ een uutwarkt veurbield toestuurd om veur de sSr een Kursus Stellingwarfs (de veurloper van EduStellingwarfs) op internet maeken. Ie raoden et zeker al: ik hebbe d'r niks weer over heurd…
- in december 2003 bin ik as eerste naor PJ toe stapt om de 'Biebel in et Stellingwarfs' te vertaelen veur de sSr. Zien - in mien ogen een taeldirekteur onweerdig - bescheid: *"Wat hej' daor now an. Maek ie mar een gedichtebundeltien, dat kun ie ok wel."*
- doe de sSr een ni'je direkteur kreeg in de persoon van Sietske Bloemhoff (SB) hewwe heur mit die permosie fielseteerd en de weens uutspreuken dawwe van oonze kaante graeg een ni'je start maeken wollen in de relaosie tussen de dan onderwiels twie bestaonde stichtings. Dat berichien en een stokmennig naotied (meer as drieje) hewwe gienertied ok mar iene letter bescheid op kregen..! Nee, ok gien bedaankien veur de fielsetaosie.

Bin dit zaeken diej' in een kennismaekingsgesprek mit de ni'je veurzitter Ype Dijkstra (YD) en bestuurslid Attie Nijboer (AN) van de sSr niet even anhaelen meugen, as veurbielden waoromme et lichtkaans verkeerd gaon is..? Bliekber niet, want op dit riegeltien veurbielden bin en wor ik now nog de hieltied ofrekend deur disse veurzitter en disse direkteur en die heur bliende mitlopers. Dat wodde mi'j ien of twie daegen nao dat kennismaekingsgesprek vot al dudelik doe 'k AN vreug om argens veur mi'j invalen te willen op een lezing omreden ik op datzelde stuit ok al een aandere ofspraoke veur een lezing hadde. Bescheid AN: *"Dat moet mar niet (mit veerder een kul-smoesien)."*

In de - toch nog - schrieveri'je nao dat kennismaekingsgesprek eiste meneer de veurzitter (YD) de hieltied weer *'respekt en wardering'* van mien kaante veur de sSr. Et komt d'r dan ok op daele dat de sSr mi'j ongestraft mit minachtinge integen treden kan (zie veurbielden, en ik hebbe nog wel vule meer), mar dat ik veur de sSr deur en alderdeegst op de kni'jen moet..! Jammer, mar dan hebben ze in mi'j een verkeerde troffen. Ik bin now ienkeer gien bliende mitloper of ja-knikker. A'k mitdoe, dan wi'k mi'j graeg veur de volle honderd percent en geliekweerdig inzetten. En dat he'k naoderhaand onder de vlagge van de stichting Stellingwerfs Eigen ok wel zien laoten, mien ik.

Mag ik et bestuur van de sSr d'r mit een peer (van een hiele protte veurbielden) nog even fienegies op wiezen dat zi'jzels now niet bepaold dudelik/eerlik binnen in et ommegaon mit aandere meensken:

- hoe, en mit wat veur fraaie woorden van de direkteur (SB) was de veurige veurzitter (DD) ok alweer de deure wezen..? Hoe is et uberhaupt meugelik dat de direkteur een veurzitter van et bestuur naor huus toe sturen kan..?

- neem et inzicht in et beheer van de Stichting Et Boekefoons. In et hierboven eerder al nuumde verslag staot as bescheid van de veurzitter op een vraoge van dhr. Van Olphen (pb: vragt naor de stichting Et Boekefoons en de reserves d'r van onder punt 3): *Eertieds is d'r bewust veur keuzen om hier een appatte stichting van te maeken en de ciefers niet eupenbaor te maeken.*
- nee, ik verdaenk gieniene ok mar argens van mar dit liekt in de kommersjele wereld stark op een zo nuumde starfhuus konstruktie; de inkomsten gaon dan naor een stichting waor gieniene inzicht in het en de uutgaoven gaon uut een aandere stichting die in bepaolde omstaandigheden dan wel basten kan.
- de stichting mal ommegaot mit et de hieltied mar numen van *'leden'* van de stichting. Op disse meniere liekt et krek as de vergeerdering waor dit verslag van is, zeggenschop in het (kiek in de PS-2, hier hielemaole onderan). Niks is minder waor. Een stichting het (in tegenstelling tot een verieninge) neffens de Wet gien *'leden'* mar kan alliend *'donateurs'* hebben. De *'leden'* die op disse vergeerdering(s) ofkommen hebben dan ok hielemaole niks in te brengen in bi'jglieks et beleid van de stichting, wiels et wel krek liekt, as dat dat wel zo wezen zol. Lees et Burgelik Wetboek, Boek 2, Titel 6 d'r mar es op nao.
- om et alsmar numen van *'leden'* toch een betien te rechtveerdigen, wodden (hooguut ienkeer jaors) de *'leden'* anschreven as *'Leden van de Algemiene Raod van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte'*. Dit is een mooi bedochte konstruktie die liekwels nargens op slat omreden ie een Algemiene Raod zien moeten as een soort van Raod van Kommissaorissen, mit aandere meensken en een eigen veurzitter. Dat is in dit geval allemaole niet an de odder of op zien minst slim ondudelik. Ik hebbe in de loop van de tied een hiele protte *'leden'* vraogd waor ze *'lid'* van dochten te wezen en dan wodt zonder iene uutzondering nuumd: *lid van de Schrieversronte*. Wat die Algemiene Raod inhoolt is eins bi'j gieniene bekend. Dit bliekt ok nog es uut een vraoge onder punt 6 van et jaorverslag: *Wel is d'r een opmarking dat et niet dudelik is wie as de Algemiene Raod is.* Bescheid van de veurzitter: *Oonze stichting* (pb: Schrieversronte of Boekefoons?) *kent een Algemiene Raod en daorvan bin de meensken lid. Volgend jaor zullen we et beter op de uutneudiging zetten.* Daor is bliekber de haand an holen want op de uutneudiging veur de jaorvergeerdering van 19 meie 2010 staot: *An de leden van de Algemiene Raod van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte.* Mar daor is et vanzels niet klaor mit. Zol de 'opmarker' van punt 6 now wel dudelik begriepen wat die Algemiene Raod now percies inhoolt? Ik bin bange...

Zo kan ik vanzels nog wel een hiele 'Liende' deurgaon mit et opnumen van verschillende punten die meer en dudeliker ommedaenken vraogen. Dat za'k now niet doen, daor kom ik een aandere keer nog wel es mit. Ien ding hool ik nog even recht overaende: aj' niet weer reageren, aj' d'r niet over praoten willen dan zal et gienertied weer goedkommen en zal et alliend mar verliezers opleveren. Zo'k gedoe kost ok nog es zovule energie diej' dan niet veur aandere dingen bruken, et gezaemelike doel: et anvieteren van et bruken van oonze mooie streektael, et Stellingwarfs.

Wa'k, bi'j slot van zaeke ok niet begriepen kan is, dat de subsidieverstrekkers gien vraogen stellen naor zovule omissies in een orgenisaosie waor toch aorig wat gemienschopscenten in ommegaon…!

Mit een vrundelike groet,
Piet Bult

PS-1: Niet alliend dhr. K. Oosterloo mar alleman is altied van hatte welkom om et hiele verhael van mien kante es te heuren. Niet altied mit gebak mar de koffie staot (haost) altied klaor.

PS-2: Al vule vaeker, mar kotleden ok es weer in de Nieuwe Ooststellingwerver van 12 meie 2010 ston een artikel *'Schrieversronte wil wat meer financiële ruumte'*. Mien eerste gedaachte: wie niet? D'r bin al verschillende meugelikheden onderzocht 'om de eigen pesisie wat te verstarken'. Niet veur een projekt of zo wat henne, nee, et dient veerder gien doel as et verstarken van de eigen financiële pesisie. Jelke Nijboer en Henk van Olphen zullen saemen mit nog een peer sympatisanten onderzuken wat de meugelikheden binnen om een stichting *'Vrunden van de Schrieversronte'* in et leven te roepen. Tiedens de 'ledevergeerdering' van 19 meie zal Jelke de eerste plannen toelichten. De 'leden' zal dan ok vraogd wodden om in te stemmen mit een verhoging van et lidmaotschop van de Schrieversronte. As et veurstel anneumen wodt, komt de kontribusie op 16 euro in et jaor.

Dat ik de sSr d'r al 'tig' keer op wezen hebbe dat ze es opholen moet mit et zaand in de ogen stri'jen van heur *'leden'* - mit zeggenschop en stemrecht - wodt nog es onderstreept deur 'opmarker' onder punt 6 van et verslag. In dit kraantebericht liekt et krek as de *'leden'* van de sSr ok mar een punt of komma te zeggen hebben over de hoogte van de kontribusie. Ik wor dit onderdehaand beheurlik zat en de stichting Stellingwerfs Eigen begint hier zo staorigan ok schae van te ondervienen.

Eerst was oonze veurzitter op vekaansie en now die weeromme is gao ik nog een peer weken vot mar ik kan de sSr now al wel verzekeren dat ik op persoonlike titel of mit uut naeme van oons bestuur van 't haast naor een advekaot toe gao om hier een aende an te maeken. Dit is gien driegen mar meer een mededeling waor de sSr lichtkaans de kommende tied zien veurdiel mit doen kan.
Bi'j een peer politieke zwaorgewichten he'k dit onderwarp al ankaort. Veur de kommende 'Kadernota' za'k alle frakties van beide gemienten hier ok nog es dudelik op wiezen.

PS-3: Now 'k toch in dat *Jaor- Produktverslag* van 2009 zat te blaederen kwam ik zovule mallighied tegen dat bi'j mi'j vraogen opreup, da'k d'r mar es wat beter naor keken hebbe. Lichtkaans aandere maond: *'Wat een triestig verslag'…*

Onderhoud…

Tien èn Ant ware hier van de week um ons te hèlpe. We han afgesproke vur de woensdag. Dan moes ons heg geknipt worre èn ok ons huis òn d'n baotekant wè skongemakt. Dè's ons jaorleks onderhoud rond 't begien van de zommer èn daor zien wij alle jorre vort meer tegenop, mar 't moet toch gebeure. Ik waar grif bleij mi de kniphulp van Tiene, want m'ne rug èn m'ne skaauwer worre d'r nie beeter op èn ons heg wordt nie klèinder. Ant zó mi ons Bèt al de raome langs doen èn daorover waar de ons natuurlek ok hil tevreeje.

Nou waar't eigelek veulste mooi weer um die karwèije op te knappe, mar ja, 't waar afgesproke èn de heg waar ècht òn 'n burt toe. Ik waar hil wè liever gòn fietse, mar dè kos nou nie. Ik waar mi de kreugen in de weer um d'n afval te ruime èn terwijl ik òn onze komposthoop ston, hurde-n-ik d'r inne tege Tiene roepe: "'t kùmt zeker nie zó naauw!" Daor ha-j-ik groote skik in, dè begrepte. Toen ik mi m'ne kreuge wir nor d'n hegknipper, vroeg ik: "hadde nog ònspraak gehad?" "Ja," antwoordde Tien, "d'r kwaamp 'r inne langs die mènde dè gé't waart."

't Karwèij vorderde goewd èn ons heg zaag 'r steeds beeter ùit. "Ik mèin dè'k in gin jorre zón knappe heg èn zónne skónnen boog gehad heb," zin ik 'n bietje fleemerig. "Oo, ès d'n baas dè zi, dan kregde veul kans opslag," riep Tien mee. "Opslag," kètste-n-ik trug, "ge mot potdomme bleij zen dè ge werk het in deze kaoien ted!"
Toen alle knipwèrk òn kant waar, moes ok nog efkes 't dak van ons serre skóngemakt worre èn daorvur din Tien mi de slang de leer op. Nò 'n goei uur waar ok die klus geklaard èn zate we òn 'n pilske muug mar voldaon te geniete in de zon. "Kommende keer doe'k 't toch in twee kirres," zuchtte Tien. "Oo, gé mènt dè'k aow dè werk volgend jaor wir gun," laachde-n-ik.

Ons Bèt èn ikke ware grif gematst mi d'n inbreng van Tiene èn Ante èn we mènde dè we d'r wir vur 'n jaor tege kosse.

Cor Swanenberg

Prissentaosie op 'Oolde Meie' (Jan Schonewille)

Et schriftgezag in de ethiek.
Et gezag van de Stellingwarver Biebel.

Beste meensken,
En peer weken leden hadden ze mi'j vraogd veur een weenszangdienst in de karke van Ni'jensleek, wao'k iens begonnen bin as domenee. Van teveuren ha'k even overleg mit de organist. 't Was veur mi'j de eerste keer da'k an een weenszangdienst mitwarkte, dat ik mos even weten wat d'r van mi'j verwaacht wodde.
"Domenee," zee de organist, *"ie moe'n een preek holen as een vrouweludebloesien."*
"As een vrouweludebloesien?" vreug ik.
"Ja," zee hi'j, *"as een vrouweludebloesien: kot van stof en diepe van inzicht!"*
Vandemiddag za'k dan ok perberen om in de stijl van dat kledingstok te blieven…

Hoe zit et nou eins mit et gezag van de Biebel? Kuwwe al de Biebelse ge- en verboden zo mar toepassen op oonze sitewaosie hier in de Stellingwarven, in 2010? In de Biebel staon in tetaol 613 ge- en verboden. Dat bin d'r dan ok wel een peer meer as de 10 geboden die de meersten van oons wel bekend binnen. Et aldereerste gebod staot in et aldereerste heufdstok van et aldereerste biebelboek, Genesis. In vas 28 lezen we: *"Wees vruchtber en wor talriek."*
Dat gebod nemen wi'j vandaege de dag niet meer zo hiel percies, krek awwe een protte aandere ge- en verboden ok niet meer zo krek nemen.

Wat te denken van et sabbatjaor, dat iens in de zeuven jaor hullen wodden mos, waorin et laand een jaor lange niet bebouwd wodden moch. Wat te denken van et jubeljaor, nao zeuven sabbatsjaoren, waorin alle bezittings an de oorspronkeljke eigenaoren weerommegeven wodden mossen. Wat te daenken van pattie teksten van Paulus over de vrouwluden, zoas *"Vrouw, wees je man onderdaonig"*. Hoe weenselik misschien ok, mar ja: daor kuj' vandaege-de-dag niet meer mit ankommen… En wat te daenken van de huwelikse staot, waor Paulus schrift dat et beter is te blieven zoas hi'j, ongetrouwd naemelik. Tenzij… tenzij aj'van begeerte branen, dan kuj' beter mar trouwen gaon.

In mien hoedaonighied as veurganger bi'j 'RENT A PRIEST' he'k een protte te maeken mit jonge trouwlustige stellegies. Jim begriepen now netuurlik wel da'k heur altied as eerste de vraoge stelle: *"Branen jim wel van begeerte?"* Wat aanders gaot et mooi niet deur!

Om kot te gaon, beste meensken, d'r binnen dan ok een protte biebelse ge- en verboden waor wi'j oons niet meer an holen. Mar hoe zit et dan mit de 10 geboden? Die gellen toch nog zeker wel, vandaege de dag? Ok niet. Kiek mar naor et gebod daj' zes daegen warken moeten en dat de zeuvende dag de rustdag is. Een protte meensen hebben op grond van dit gebod muuite had mit de vuufdaegse warkweke. Mar ok de rustdag: die was op de zeuvende dag, de sabbatdag, de zaoterdag dus. Wi'j vieren de eerste dag, de zundag, de rustdag. Daor bin wel goeie argementen veur, mar we gaon wel tegen de letterlike biebelse geboden in! Dit is trouwens slim interessaant: ie kunnen alderdeegst binnen de Biebel een soort van verschoeving vienen in et naoleven van de geboden. Dat gelt veur et sabbatsgebod, want naotied kommen de eerste christenen op zundag bi'j mekeer. Mar dat gelt bi'jglieks ok veur de besniedenis. Die maekt laeter plak veur de deup.

Hoe kuj'now deur de bomen et bos nog zien, vraog ie je dan misschien of? Pattie van mien kollega's zeggen daj' zuken moeten naor de bedoeling van de biebelse geboden, zoas die bedoeling in een bepaolde tied verstaon en invuld is.

We nemen as veurbield et Sabbatsgebod: de bedoeling is daj' iene dag in de weke appat zetten van de aandere daegen. Die bedoeling nemen wi'j mit naor vandaege, mar de letterlike invulling mag een betien aanders wezen: in plak van de zaoterdag, de zundag appat zetten.
Een aander veurbield: Paulus zegt dat de vrouwluden heur in de gemienten stilleholen moeten. In die tied was et een rommeltien as de vrouwluden heur mond eupen deden tiedens de saemenkomsten van de gemiente. De bedoeling van de tekst is dan ok dat et gien zotien wodt in de gemiente. Die bedoeling kuwwe mitnemen naor vandaege-de-dag, mar de letterlike invulling is aanders wodden (behalven op Urk…). Vandaege lao'we de vrouwluden spreken, mar hewwe een liturgie om de diensten oddelik verlopen te laoten.

Hoe weej' now zeker dat de deur jow vunnen bedoeling de juuste is? Dat kuj' konterleren deur die bedoeling te toetsen an de centraole gedaachte van de Biebel, ok van de Stellingwarver Biebel, die kuj' vienen in Romeinen 13: De liefde dot je naoste gien kwaod an. De bedoeling van de biebelse geboden kan gienertied haoks staon op disse centraole gedaachte. Nog even dat veurbield van de vrouw die heur stilleholen mos. Aj' dat vandaege-de-dag letterlik opvatten dan bi'j an 't diskrimineren, dat mag dan ok niet, dat zol ok haoks staon op de liefde van Romeinen 13. Ie moe'n die bedoeling dan ok op een aandere meniere invullen.

Paulus schrift dat alle geboden die d'r binnen saemenvat wodden in disse iene: *"De liefde dot je naoste gien kwaod."* Dat het die Paulus toch mar mooi kot en bondig saemenvat, viej' niet? Kot van stof en diepe van inzicht, krek een vrouwludebloesien..!

Now hewwe et even had over et gezag van de Stellingwarver Biebel. Ik wil graeg ofsluten mit een waorgebeurd verhael over et gezag van de Stellingwarver domenee Jansen.

Domenee Jansen was al een posien aktief in de Stellingwarven doe hi'j vernam dat d'r beheurlik wat ofkletst wodde. Doe kreeg hi'j et volgende idee: op zundagmorgen tiedens de karkedienst zee hi'j: *"Beste meensken. D'r wodt in oonze gemiente een protte kletst over mekeer. Dat is niet goed! Daoromme wi'k daj'm de kommende weke allemaole Hebrenen 14 es lezen gaon."*
De ankem zundag keek hi'j de karke in. Hi'j zette zien brillegien of en vreug: *"Wie van jim het de oflopen weke Hebrenen 14 lezen? Wie et niet daon het blift zitten, wie et wel lezen het gaot staon."* Twiedadde van et karkevolk kwam in de bienen. *"Mooi, gao now mar weer zitten,"* zee domenee Jansen. *"Vandaege za'k preken tegen leugeners en bedriegers."* Want, beste meensken, in gieniene Biebel, ok niet in de Stellingwarver Biebel, vienen jim kepittel Hebrenen 14. Hebrenen het mar 13 heufdstokken!

Ik hebbe et graeg zegd.

Jan Schonewille, Wolvega, 12 mei 2010

Tjerkepaad…

Tjerkepaad 2010 in de Protestante kerk van Makkinga

Wij doen weer mee met Tsjerkepaad.
De kerk is op 3,17 en 31 juli,14 en 28 augustus en 11 september open van 13.30 uur tot 16.30 uur. Er zijn exposities van kunstenaars uit eigen regio. Dit stellen we zeer op prijs en we hopen dan ook dat u allen even komt kijken.

De data's van de exposities zijn:
31 Juli Schilderijen van Piet Faber uit Nijeberkoop.
14 augustus Beelden en schilderijen van Harm Flootman uit Makkinga
11 september Schilderijen van Marja v d Werken uit Makkinga. Tevens is er die dag van 3 tot 4 uur een concert verzorgt door Bone Brass trombone kwartet en Arian van der Mark orgel.
Hielke Scheper[Audiotrade] verzorgt diverse keren luistermuziek.

Tot rust komen
We leven in een samenleving die voortdurend prikkelt met informatie, aanspraken en verleidingen. De hectiek van het bestaan kan enorm uitputten. Dat lijkt iets van deze tijd, maar ook vroeger vond men het leven te druk en teveel eisend. Men zocht de stilte van de woestijn of de eenzaamheid op een afgelegen plek in het bos.

Een manier om tot rust te komen is meditatie. Vanuit de verstilling. Meditatie kan ook helpen dichter bij de bronnen van het bestaan te komen en te ervaren waar het je uiteindelijk om te doen is. Om in harmonie te komen met jezelf, met de schepping en met God. Om je steeds meer verbonden te voelen met wat van blijvende waarde is.

Mediteren doen mensen al spontaan wanneer ze aandachtig aanwezig zijn voor al wat zich aandient. Meditatie kun je ook beoefenen. Dan neem je er de tijd voor en ga je zitten in een geschikte ruimte of op een plek ergens buiten. Het beoefenen van meditatie gebeurt al eeuwenlang, zowel binnen de christelijke traditie als binnen andere godsdiensten of wereldbeschouwingen.

Er zijn diverse vormen van meditatie. Binnen de christelijke traditie wordt er vaak gemediteerd door het intensief lezen van een bijbeltekst. b.v.

Job 33:4 - "de geest van God heeft mij gemaakt,
de adem van de ontzagwekkende doet mij leven."

Mediterend ademen, ademend mediteren is leven uit Gods adem.
Bij het inademen ontvang je leven, bij het uitademen vertrouw je je leven weer toe aan Hem of Haar die het je gaf.
Je neemt op en je geeft af, je krijgt en je laat los.
Je ervaart dat je het leven krijgt, telkens weer om niet.

Geniet van het wonder van de zomer en van elkaar.

Erica Plomp-den Uijl, pastor Streekgemeente Frieslands End, tel 0516 - 44 14 77
e-mail de.pastorije@hetnet.nl

Volksverhaelen… (14)

In 1995 stuurde Jannie D. uut Wolvege veur de Oolde Pookpries zoe'n 120 mit de haand schreven bladzieden in van een vertaeling van *'Bekende oude volksverhalen'*. Jannie het doe liekewel de pries niet wunnen, dat wodde Jan Oosterhof van Steggerde. In een brief van de *'Warkgroep Oolde Pook-pries'* wodde Jannie liekwels slim prezen veur heur wark en ze zollen et prachtig vienen as heur vertaeling nog es op de legere schoelen inzet wodden kon bi'j et vak Hiemkunde. Daor is neffens oons an now toe niks van kommen mar wi'j vienen de verhaelen ok best de muuite weerd…

-.-.-.-.-

Een koezetrekker op et dörp…

Et was zundagmorgen, even nao karketied. Tegenover et kefé 'De Goolden Lieuw' ston een man, zwat in de kleren, mit een briede, goolden gelosieketten op et vessien. Butendat dreug hi'j om z'n hals nog een aander ketten. Die was van meensketanen. Naost de man ston zien knecht. Die blaosde zo now en dan op een trompet en vertelde de omstaanders in roege tael, hoe knap en geleerd zien meester wel was in et trekken van tanen en koezen.
"Kiek toe, want hier bin daor de bewiezen van!"
Wiels hi'j praotte, leut hi'j de omstaanders grote blaeden pepier mit rooie lakstempels zien.
"Dit is een getuugschrift van de keizer van China! En dit is d'r iene van de keuning van Siam! En dan disse... die is van de Sultan van Turkije. O ja, en dan disse ok nog: die is van de Tsaar van Ruslaand!
Al disse grote potentaoten hebben de tanen trekken laoten bi'j mien meester. En hi'j is daor riekelik veur beloond. Ik wil daor mar mit zeggen... dat hi'j hier dan ok niet komt om geld te verdienen. O nee... hi'j is riek genoeg. Hi'j komt je alliend een dienst bewiezen. Wie minne tanen of koezen het, kan ze hier now kwietraeken zonder piene te hebben... En et kost haost niks. Veur iedere tane of koeze mar iene schelling.
Da's veur de muuite, die mien meester doen moet."

De knecht bleef praoten en praoten. Rempend drong een boertien deur de mennigte omstaanders naor veuren. Hi'j hadde een opzwölde wange.
"Jan, wees toch wiezer. Die vent zal je mattelen," waorschouwde een aandere boer.
"Al trok hi'j mien kop d'r of, dan kan me dat nog niks schelen," bromde et boertien.
"Ik kan et niet meer volholen. Ik vergao van de piene."
Zo gauw de kwakzalver de boer bi'j him hadde, legde hi'j vertrouwelik een haand op zien schoolder. Dan zee hi'j op deftige toon: "Beste meensken! Dat ik niet bin as aandere kwakzalvers en tanetrektrekkers, die iene mit de tane ok de halve kaek losrokken, za'k bewiezen. Ik hebbe studeerd en verstao de keunst om je zonder piene van je minne tanen of koezen of te helpen."

Hi'j struupte zien rechtermouwe op, klapte even mit de vingers en drokte doe et heufd van de boer aachterover. Vlogge haelde hi'j een iezeren taangien uut de buse. "Kiek," gong hi'j veerder, "dit taangien is niet van iezer of staol. Et is een veertien. Daormit hael ik now de minne tane d'r uut. En de boer
zal d'r zuver niks van vulen." "Een schelling veur een tane! Een schelling veur een koeze! Pas op,
now gaot et gebeuren!" raosde de knecht. De kwakzalver steuk et taangien omhogens mit wat d'r an, dat hi'j uut de mond van de boer trokken hadde. Et boertien was op de straote valen en galpte et uut. Mar de knecht blaosde now nog vule luder op de trompet, wiels de kwakzalver zegevierend de tane zien leut.

Onderwiels lag de boer op de grond te spinnevoeten. Hi'j kreunde van de piene en et bloed gutste uut zien mond. De knecht vun, dat die boer wel een betien overdreven vule kebaol maekte. "Schaam ie je niet, om daor as een klein kiend goelende op de grond te liggen?" fluusterde hi'j him spottendewieze in et oor. "Jow daenken grif dat jow piene hebben, hén? Dat kan niet! Et is verbelinge!" Wiels de kwakzalver drok deurpraoten bleef tegen et volk, dreugde et boertien vlogge zien traonen an een rooie buusdoek of. Hi'j steuk twie vingers omhogens en karmde: "Twieje! Ach, lieve help, twie! Een zere en een goeie!"

"Wat bedoel ie mit twieje?" vreug de knecht.
"Hij het twieje trokken in plak van mar iene," zee et boertien. "Een zere en een goeie."
"Iedere tane kost iene schelling," zee de knecht. "Mien meester zal jow twie schelling betaelen laoten."
"Mar die goeie dan?" zee de boer.
"Tja, tja," mompelde de knecht. En hi'j docht daorbi'j dat disse boer wel es lastig wodden kon. "Gao mar vlogge vot," fluusterde de knecht doe. "Ik zal mien meester wel zeggen, daj' mi'j betaeld hebben." Dat leut et boertien him gien twiemaol zeggen. Hi'j leup wat hi'j lopen kon, mit iene haand veur de mond.
"Kiek, kiek es an, meensken!" reup de kwakzalver juichend. "daor lopt de man vot as een haeze, van bliedschop. Ik hebbe him genezen. Zomar even mit dit veertien in zien mond. En vot was alle piene!"

Jannie D.

Et gemacht = het geheel der mannelijke geslachtsdelen
De gemachten = meestal: de (zak met) beide teelballen

Exodus 20:26 *En maek d'r gien treden an [an et alter], want aj' daorlangs omhogens gaon zollen, zollen ze je gemachten zien.*
Leviticus 6:3 *Bi'j et anbreken van de morgen moet de priester, in linnen kleraosie mit een linnen broek d'r onder die zien gemachten bedekken...*
Deuteronomium 25:*11 As twie manluden an et vechten binnen en de vrouw van iene van heur mingt heur d'r in om heur man te helpen en gript de aander bi'j zien gemachten...*

Waor komt dat gemacht of kommen die gemachten etymologisch heer, vreu'we oons of. We gongen op onderzuuk uut en vunnen et ooldste bescheid in hiele oolde Nedersaksische woordeboeken van o.e. Graff en de Duutse Grimm. Van oorsprong moej' an alderhaande vorms daenken van et wark-woord **'maeken'**. Waor et de bedoeling krigt mit betrekking tot de mannelikhied dan is et ooldste Nedersaksische woord dawwe vienen konnen **'gimaht'** *(veretrum, inguen, penis)*. Onder invloed van et Latien wodt dat laeter 'gimahti' en ok wel 'gimahhidi' *(genitalia, virilia, testiculi, pudenda)*. Et veurvoegsel 'gi' (ge) verstarkt et 'maht' (macht) en dan betekent dat 'gimahti' (gemachten) zoks as vermogen en/of kracht. De kracht/macht tot et maeken/scheppen.
Vule laeter wodde et een inkelde keer ok wel veur vrouwelike geslachtsdielen bruukt: 'frawen gemächt' of in et Dietsch 'weibsgemächt'.

Toch eins best spannende lektuur, zokke biebelteksten...

Stotteren…

Stotteren…

‘t Was maendagmorn, half zeuven de wekker was net of e-gaon. Kobus had vergeten om de wekker uut te zetten, de hele vakaantie al en hi-j hoefde der elemaole niet uut want hi-j was vandeage nog vri-j. Beneden heurde hi-j zien moe trouwens al in 't ronde scharrelen. Zie was in de keuken bezig. Hi-j doezelde nog wat weg, ja ’t was nog lekker in bedde zo smorns hi-j heurde de regenen op ‘t dakraempie vaaln, veul lekkerder dan saoms aj ur in gingen. De vakaantie zat ur weer op.

Ja, aj veur de vakaantie staon dan denk ie vier weeken dat is heel wat, maor 't is zo weer omme.
Hi-j was niet weg e-west. Een paer daggiestochten mit de bus naor Volendam en naor de Efteling maor meer ook niet. Vandaege was hi-j nog vri-j, hi-j hoefde dinsdag pas te begunnen. Zie mossen in de fabriek eerst nog de machines opstarten zodat hi-j vandaege nog vri-j was.
Dat was ieder jaor zo daor kregen ze altied een extra daggie veur. Niet dat hi-j mit tegenzin naor zien waark ging maor thuus was ook wel lekker verwend worden deur oen moe al wuij ur wel een biettien lui van.

Nog een jaor of vieve mos hi-j waarken, dan ging hi-j mit pensioen as alles zo blef want zie binn aordig an 't trekken in die pensioenen. As ze zo deurgingen mos hi-j straks nog tot zien zeventigste, ja daor hi-j nouw jaorn veur betaeld. Hi-j was nooit e-trouwd e-west, ach hi-j kon wat moeiluk uut de woorden koemen. Hi-j stotterde wat. En as ur dan vrouwvolk in de buurte was ging 't nog minder dan worde hi-j altied zo zenewachtig en laet hi-j alles uut de haanden vallen. Dan kreeg hi-j ur ook nog altied zon rooie kop bi-j. En hi-j woonde ook nog thuus bi-j zien moe en va dan gaot ’t toch al moeilukker. En ie laoten die olde meensen ook maor zo niet in de steek.

Nouw was hi-j veurige weeke op een bru-lofte en was hi-j an taofel koemen zitten bi-j een stel vrouwen, en iene van die vrouwen had 't zelfde probleem as hum, zie kon ook niet uut de woorden koemen. Een aordige meid om te zien. Gre heette ze. Zie was wel wat jonger dan hum maor och een olde bok lust ook wel een gruun bladtie. Ze docht eerst nog dat hi-j heur de gek an steuk en heur nao deed. Zie worde ur kwaod van, maor toen iene van die aandere vrouwen die hum wel kende en e-zegd had dat hi-j ook zo slecht uut de woorden kwam, waarn ze gauw vrienden want zo iets dat schept een baand. En as ze mit mekaere praeten dan was 't stotteren haost over, gek is dat.

Zie kregen wat draank op en 't worde steeds gezelliger. Hi-j luste ook wel wat en zie was ur ook niet vies van. Grote glazen vol en wat ur in zat wus hi-j niet maor 't was wel lekker. En 't kon hum ook niet scheeln want 't was gratis. Zie hadden al een paer keer e-daansd en hi-j veulde zig helemaol vri-j worden. Hi-j leup mit Gre veurop in de polonaise. Veur dat hi-j 't wust stond hi-j mit Gre op 't toneel moppen en grappen te vertellen. Zie werden haost nog 't succes van de aomd op 't bruudspaer nao.

Iniens lag hi-j op zien kni-jen veur ’t ooge van ’t hele vaderlaand, vraeg hi-j Gre mit zien dronkende konte: “Wil ie mit mi-j trouwen?” en zie zee nog: “Ja ik wil ook, net as op ’t gemeentehuus toen zien breur Willem trouwde.” Zo gek had hi-j nog nooit e-daen. Schaemt oe maor niet heur hadden ze tegen hum e-zegd en 't kon hum ook niet

scheeln wat ze ur van dochten. Hi-j was helemaol los. Ur waarn meensen die hun al wilden boeken veur een aandere bru-loft. Zie dochten dat ze profs waarn 't duo Kobus en Gre.

Nao afloop had hi-j nog wel eeffies nao zitten praoten mit Gre. Iene van die aandere vrouwen had hum in't oor e-fluusterd: “Griep oen kaans mien jonge!” Maor Gre was nogal van de kaort omdat hi-j heur e-vraegen had om mit hum te trouwen en zie ook nog ja e-zegt had. Och, zie vund hum ook wel aordig maor om ur nouw direct mit te trouwen en weg te gaon veur ik weet wat nog niet meer. Hi-j durfde ‘t ook niet goed. Hi-j was haost zestig en zie wol ook nog graeg kiender had ze hum verteld. Straks had hi-j pensioen en ook nog een baby op de schoot. Hi-j kon ur wel van griezeln, smerige luiers verschonen. En dan zat hi-j ook nog mit zien moe. Wat sol die ur wel niet van denken as hi-j s’nachts niet thuus kwam en heur mos vertellen dat hi-j ging trouwen mit een maegien die ze helemaol nog niet kende. En waor mossen ze woonn? Niet bi-j zien moe want daor was ’t veul te klein en zo’n anleunwonininkie was ook niet veur kiender. ’t Zweet brak hum uut .

Koffie!!!! Koffie!!!! Hi-j schruk mit een schok wakker nog nat van zweet.
“Koem ie der nog uut? of blief ie de hele dag liggen op oen nest? ’t Is al haost tien uure.” Zien moe stond onder an de trappe te roepen. Hi-j was vast weer in e-dommeld weer in sloap e-vollen. Maor dan had hi-j alles dus maor e-droomd dan was ’t niet waor. Gelokkig maor. Lekker bi-j zien moe blieven en verwend worden. Gien smerige luiers of baby’s op de schoot. Dat vrouwvolk op zien leeftied dat was ook niks meer. Dat wol veul te veule van hum.
“Ik koem ur an moe. Ik koeme ur an!

Harm Cramer

Van over de Iessel…

Op 1 april is d’r van de SkrieversBond Overiessel een spiksplinter ni’j Nedersaksisch e-blad verschenen, **'Van over de Iessel'**. Een digitaal literairpoëtisch tiedschrift in Overiessels dialect, neffens eigen zeggen. Et eerste nommer telde 20 bladzieden.

Een prachtig initiatief dat nog meer naovolging verdient. Ten eerste omreden et omme-nocht is en ten twiede omreden et milieuonvrundelike pepiertiedpark now mar es over wezen moet. Veur de peer meensken zonder komputer kan d’r wel even een ofdrok maekt wodden mar veur et overige is scharm meer as genoeg.

Van pattie redaktieleden en schrievers kommen de naemen oons bekend veur, en dat is mooi. Zo breidet de eulievlekke van et Nedersaksisch spraokgebruuk him kalmpiesan over hiel Nedrlaand (en veer daor buten) uut.

Et e-blad verschient vier keer jaors en op 1 juli - vandaege dus - komt de twiede edisie uut. Krek as ‘An de liende’ wodden eerdere nommers beweerd en kuj’ die as PDF van internet ophaelen op een mement dat et jow schikt.

Gao veur een gratis abonement op **'Van over de Iessel'** naor: www.vanoverdeiessel.nl

Symboliek…

Symboliek en beeldspraoke in de Biebel

En Jezus schreef in het zand...

Een peer maond leden legde Dick van Niekerk de vinger op een heikel plak mit zien ni'jsgierighied naor oonze vertaeling van *'in het zand schrijven'*, o.e. in Joh. 8:2-11 waor Jezus deur de schriftgeleerden en Farizeners uut de tente lokt wodt mit de vraoge om een oordiel te vellen over een vrommes dat trappeerd was bi'j et vremdgaon. Veurige maond legden we eerst dit stokkien es naost een protte aanderen. Ditkeer gao'we d'r nog even wat veerder op deur…

Et hiele verhael uut de NBV: **Een vrouw op overspel trappeerd…**

1 Jezus ging naar de Olijfberg, 2 en vroeg in de morgen was hij weer in de tempel. Het hele volk kwam naar hem toe, hij ging zitten en gaf hun onderricht. 3 Toen brachten de schriftgeleerden en de Farizeeën een vrouw bij hem die op overspel betrapt was. Ze zetten haar in het midden en 4 zeiden tegen Jezus: 'Meester, deze vrouw is op heterdaad betrapt toen ze overspel pleegde. 5 Mozes draagt ons in de wet op zulke vrouwen te stenigen. Wat vindt u daarvan?' 6 Dit zeiden ze om hem op de proef te stellen, om te zien of ze hem konden aanklagen. Jezus bukte zich en schreef met zijn vinger op de grond. 7 Toen ze bleven aandringen, richtte hij zich op en zei: 'Wie van jullie zonder zonde is, laat die als eerste een steen naar haar werpen.' 8 Hij bukte zich weer en schreef op de grond. 9 Toen ze dat hoorden gingen ze weg, een voor een, de oudsten het eerst, en ze lieten hem alleen, met de vrouw die in het midden stond. 10 Jezus richtte zich op en vroeg haar: 'Waar zijn ze? Heeft niemand u veroordeeld?' 11 'Niemand, heer,' zei ze. 'Ik veroordeel u ook niet,' zei Jezus. 'Ga naar huis, en zondig vanaf nu niet meer.'

Statenvertaling
1 Maar Jezus ging naar den Olijfberg. 2 En des morgens vroeg kwam Hij wederom in den tempel, en al het volk kwam tot Hem; en nedergezeten zijnde,2 leerde Hij hen. 3 En de Schriftgeleerden en de Farizeen brachten tot Hem een vrouw, in overspel gegrepen. 4 En haar gesteld hebbende in het midden, zeiden zij tot Hem: Meester, deze vrouw is op de daad zelve gegrepen, overspel begaande. 5 En Mozes heeft ons in de wet geboden, dat dezulken gestenigd zullen worden; Gij dan, wat zegt Gij? 6 En dit zeiden zij, Hem verzoekende, opdat zij iets hadden, om Hem te beschuldigen. Maar Jezus, nederbukkende, schreef met den vinger in de aarde. 7 En als zij Hem bleven vragen, richtte Hij Zich op, en zeide tot hen: Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst den steen op haar. 8 En wederom nederbukkende, schreef Hij in de aarde. 9 Maar zij, dit horende, en van hun geweten overtuigd zijnde, gingen uit, de een na den andere, beginnende van de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alleen gelaten; en de vrouw in het midden staande. 10 En Jezus, Zich oprichtende, en niemand ziende dan de vrouw, zeide tot haar: Vrouw, waar zijn deze uw beschuldigers? Heeft u niemand veroordeeld? 11 En zij zeide: Niemand, Heere! En Jezus zeide tot haar: Zo veroordeel Ik u ook niet; ga heen, en zondig niet meer.

leren (NBV) of onderrichten (SV)
Uut et Handwoordenboek van Nederlandsche Synoniemen (1908): Onderwijzen — leeren — onderrichten. De kennis, die men heeft, aan anderen mededeelen is leeren, in zeer uitgebreiden zin. Iemand leeren dansen, praten, zingen, schaatsenrijden, smeden, enz. Onderrichten is eigenlijk iemand in de goede richting brengen; vervolgens heeft het de beteekenis van terechtwijzen gekregen, en eindelijk die van iemand de kennis maar vooral de vaardigheid geven, die hij noodig heeft. Iemand onderrichten in het lezen, schrijven, timmeren, enz. Onderwijzen is iemand wijzen hoe hij iets doen moet — door onderwijzing hen, die dwalen, brengen op het rechte spoor — vervolgens zoo leeren, dat hij zelf het geleerde in praktijk kan brengen. Het wordt vooral gebezigd van het mededeelen van kennis ter bevordering van de geestelijke ontwikkeling van kinderen, of van hen, die in een bepaald vak van wetenschap nog niet voldoende gevorderd zijn. Onderwijzen in de wiskunde, geschiedenis, enz.

overspel
Waoromme brochten ze (de schriftgeleerden en farrizeners) allien de vrouw naor Jezus en niet de man ok. Zi'j was op hieterdaod trappeerd dat dan weten ze ok wie de man is, zoj' zeggen. Dat gebeurt ommes wel in Lev. 20:10 en Deut. 22:23-24 en hieronder.

zitten
Et was in die tied en op dat plak gebrukelik dat de lerer in de synagoge zat (zie: Luc. 4:20 En als Hij het boek toegedaan en den dienaar wedergegeven had, zat Hij neder; en de ogen van allen in de synagoge waren op Hem geslagen.)
Inkeld, as de lerer wat luud en dudelik zeggen wol kwam hi'j liekwels in de bienen, gong hi'j staon (zie: Joh. 7:37 En op den laatsten dag, zijnde de grote dag van het feest, stond Jezus en riep, zeggende: Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke.).

allien vrouwluden of manluden en vrouwluden stienigen
Mochten ze of mossen ze stienigd wodden? (zie: Lev. 20:10 Een man ook, die met iemands huisvrouw overspel zal gedaan hebben, dewijl hij met zijns naasten vrouw overspel gedaan heeft, zal zekerlijk gedood worden, de overspeler en de overspeelster.) (zie: Deut. 22:23-24 Wanneer er een jonge dochter zal zijn, die een maagd is, ondertrouwd aan een man, en een man haar in de stad zal gevonden, en bij haar gelegen hebben; 24 Zo zult gij ze beiden uitbrengen tot de poort derzelver stad, en gij zult hen met stenen stenigen, dat zij sterven; de jonge dochter, ter oorzake, dat zij niet geroepen heeft in de stad, en den man, ter oorzake dat hij zijns naasten vrouw vernederd heeft; zo zult gij het boze uit het midden van u wegdoen.)

in de aarde, op de grond of in het stof
Et woortien 'zand' vint Dick hier hiel subtiel bruukt. Aj' veerder kieken dan koj' niet alliend dat 'zand' tegen mar vien ie ok al gauw et woord 'aarde', 'bodem', 'grond' of 'stof'. In de vri'j letterlike Naardense vertaeling wodt verwezen naor Jer. 17:13 Hoop van Israël, Ene, al wie u verlaten zullen beschaamd worden; mogen wie mij ontwijken in de aarde bijgeschreven worden, want de ader van levend water hebben ze verlaten, de Ene.

Waor de Grunningse hiel beslist zegt dat Jezus 'zo mar wat' opschrift zegt de Naardense dudelik dat hi'j om de duvel wel wat zinnigs opschrift (naemen van meensken?). Waor komt dat verschil weg, en wie het (et meerste) geliek?

wat wodt schreven?
De NBV hoolt him niet doende mit wat d'r now krek deur Jezus op de grond schreven wodt. In de Naardense wodden deur Jezus bliekber de naemen schreven die God ontwieken (heidenen). De SV plaetst in de kaantlijn expliciet de opmarking: "Wat Hij nu geschreven heeft, wordt niet uitgedrukt. Sommigen menen dat Hij geschreven heeft hetzelfde, dat Hij hun daarna aanzeide."

gebrukelik
Neffens Niekerk was en is et in et Oosten gebruuk dat iene him ommedri'jt as die himzels niet bevoegd acht om te oordielen. Was en is dat wel zo? As et zoe'n vanzelssprekend gebruuk was in die tied en op dat plak, waoromme bleven die schriftgeleerden dan zo andringen?

Jezus gaot staon
Now wodt d'r wat belangrieks zegd, want Jezus komt overaende, hi'j gaot d'r veur staon (zie hierboven). Hi'j zegt: Wie 'zonder zonde is' (Grieks: onzondig) werpe 'eerst den steen' of 'de eerste steen'?
Dat 'onzondig', is dat bedoeld as: wie op dit stuit onzondig is of wodt hier bedoeld: iene die gienertied een zunde begaon het, krek zo aj' een posien 'poeterig' (onrein) wezen kunnen?

stienigen
Wellicht wodt hier verwezen naor Deut. 17:7 De hand der getuigen zal eerst tegen hem zijn, om hem te doden, en daarna de hand des gansen volks; zo zult gij het boze uit het midden van u wegdoen. De doodstraf, mag dan ok…

het boze wegdoen
Is dit etzelde as stienigen tot de dood d'r op volgt?
Opnieuw bukt Jezus zich en schrijft weer in de aarde, op de grond of in het zand
En wat schrift hi'j now? De Grunningse zegt dat hi'j 'vannijs' in et zaand schreef. De Twentse zegt: hi'j schreef 'wieder' in et zaand (gong deur mit waor hi'j bleven was? Dus schreef hi'j toch wat zinnigs?).

van hun geweten overtuigd zijnde
Waor is dit stokkien tekst uut de SV bleven in de NBV of waoromme staot die in de SV?

en niemand ziende dan de vrouw
En alweer: waor is dit stokkien tekst uut de SV bleven of waor komt et weg? Niet alliend de vrouw is daor nog mar ok et hiele volk dat hi'j onderrichtte.

ga heen of ga naar huis
Ga je vri'jhied integen, waoj' ok mar henne willen of wodt hier expliciet naor huus, naor je (eigen) man verwezen?

veroordielen
Jezus (ver)oordielt niet neffens et juridisch (eerdse) recht mar as een lerer mit de bedoeling om zundige meensken te bekeren tot et geleuf (zie Luc. 12:14 Maar Hij zeide tot hem: Mens, wie heeft Mij tot een rechter of scheidsman over ulieden gesteld?
Et inigste echte oordiel lat hi'j an zien vader over...

Al mit al bliekt uut dit veurbield ok mar weer ommeraek dat d'r gien iendudige vertaeling van te maeken vaalt mar dat d'r tiedens et vertaelen al interperteerd wodt. En dat kan ok haost niet aanders as d'r zovule symboliek en beeldspraoke bruukt wodt. En dan moej' daor ok nog bi'j bedaenken dat et taelgebruuk, et bruken van woorden, vaeks meer leek op et oplossen van een rebus as dat et mit de tael en de woorden in die tied en op dat plak zo nauwkeurig steuk, as dat wi'j hier in et Westen van vandaege-de-dag wend binnen. Laot ok now nog, verschillende Chinezen mar es een peer kotte riegelties opschrieven en leg die dan mar es naost mekeer...

Wi'j hier in et westen bruken vandaege-de-dag trouwens ok nog een hiele protte beeldspraoke, bi'jglieks: et wark is veur de domme(n). Hier wodt niet domweg bedoeld daj' warkelik dom (lees: niet intelligent) wezen moeten om te kunnen/willen warken mar et zet je an tot et overdaenken aj' leven om te warken of warken om te leven...

We hebben et al zo vaeke zegd: Biebelvertaelen, beginne d'r mar niet an...
En gelokkig mar, wi'j hebben oons wark d'r an daon...

f&p

Koolde oorlog

In de cocon van de slaop
schoelend
in de kromming van je lief

heur ik stilte
aoseme rust
waopenstilstaand?

dwaelend
tussen droom en waeken
jow waarme haand zwaor
op mien heupe

een ni'je dag integen

ik paansere et hatte
schaarpe de geest
sliepe de tonge

gien
overgaove

roely

Asperges…

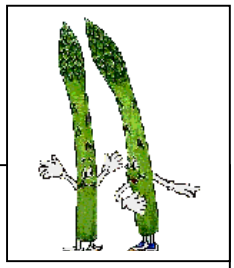

De verliefde asperge

Ik lâg mit ou in 't eigeste béd.
Jao, we sliêpe wel rèchtop.
Géj staokt 'r krek wa boavenuut.
Vandaor ouwen blaûwe kop.

'k Waor staopelgek op ouw lange lief,
dè meûgde nou bést weëte.
Ik von oe echt een reuze-wief:
gewoën um 'op-te-vrete'.

Lést dromde ik d'n hélle nâcht,
án eën stuk dör van ou.
Géj wierd mien bruid, moi in 't wit,
umdè 'k van sléêpasperges hou.

Inéns waar 't mi mienen droom gedaon:
ik bloeide án mien kute.
't Waor mit ons allebéj hél vlot gedaon
dör zó'nen boêr van bute.

We wieren in 'n kist geléd
en gaûw dornao gewâsse.
Miene rug waor krom, d'n ouwe rêcht,
Géj waort dus urste klasse.

Wa wreed toch van zó'nen aspergeboêr
um ons zó uut-én te rukke.
'k Heb ou dornao noit mér geziên,
want ik laog béj de stukke.

En wétte wa'k nou 't gekste vien ?
'k vraog mien af: wùrrum?
Kiek, óns léêven dè begint in de grond
En béj de mins is 't krek andersum.

Crike
Vréj vertaold in 't Kleverlands.

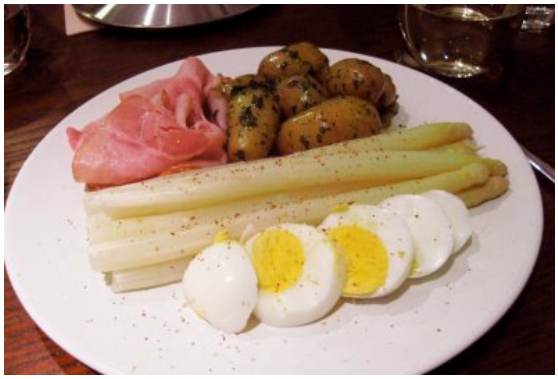

Mar dè' s pas lekker!

Ik kôcht vör 11 euro 'ne kilo asperges.
En asperges is zó'n 80 % waoter, érlek waor!
Dus ik kôcht vör bekant 10 euro 'ne liter waoter.
En iedereên wét, waoter, dè smakt nérreges naor

Vör zò'n 80 % hebben asperges dus ok gén smaol
En dus gón we ze mit allerléj ingrediënten ménge
Zoas mi goei bótter, èûje, en 'n èîke en ham
Um d'r toch nog wá smaok án te brenge!

Kunde naogaon, wà dus 't éête van
'ne kilo asperges uuteindelek kôst!
En as ik in 'n restaurant 's zit te éête,
jao eerlijk,
dan mo'k wel 's lache,
as ik dan minse heur zégge:

"Wat zijn asperges toch óóóverheerlijk!!!"

Chris Kerkhoff

Sammie…

Wi'j kregen een riegel verhaelties van iene die in heur kienderjaoren en een hiel schoft daornao, in de Westhoeke woont het. Ze geven de warkelikhied an, zo zi'j die in de dattiger jaoren en in heur veerdere leven mitmaekt het. De verhaelties staon allemaole op himzels, bin oorspronkelik mit de haand schreven en zullen zolange as de veurraod strekt bi'j toeren 'An de Liende' hongen wodden. De verhaelties bin schreven onder de verschoelnaeme: *'Sammie', Verhaelties uut de Westhoeke.*

.-.-.-.-.

Oorlog...

Op een aovend zag ik een uutzending veur de tillevisie die over oorlog gong. Daor vuul ik mi'j nooit goed bi'j en zappe dan vaeks naor een aandere zender. As ik die rotkop mit dat aekelige snorregien zie gaon bi'j mi'j de haoren rechtop staon en stiegt mien bloeddruk. Mar ik keek d'r nao en luusterde. Nao ofloop gongen mien gedaachten naor die tied weeromme.

Ik weet nog as de dag van gister dat de oorlog uutbreuk. Mien moeder kwam morgens bi'j oons op 'e raand van et bedde zitten en vertelde dat et oorlog was. Dat is hiel bedriegend veur een kiend, want wat wussen wi'j doedertieden van een grote wereld. D'r was nog gien tillevisie, alliend radio mit drie zenders, Hilversum I, II en een butenlaanse zender. Die ston dan aovens an want daegs mos iederiene warken. Alles mos doe nog mit de hanen gebeuren want mesienes weren d'r nog niet. Wat een wark, wat een wark!

Moeder begon doe te vertellen over de oorlog 1914-1918. Over dat ze honger hadden en d'r niet vule te koop was. Dus wi'j as kiender dochten dat d'r de volgende morgen niks meer te koop en alles aanders wezen zol en we honger lieden zollen. Mar dat gong geleidelik an mar wodde in die vuuf oorlogsjaoren per jaor arger zoas de oolderen onder oons heur nog wel heugen kunnen.

Op schoele wodde ok alles aanders. We kregen een touwgien om 'e nekke mit twee ronde mica-plaeties en daor tussenin een briefien mit je naeme en adres veur et geval as d'r een bom op de schoele valen zol en de meensken zodoende an et plaetien zien konnen wie de slachtoffers weren. Ok kregen we van de meester lochtalarmoefenings. Zomar inienen kon de meester zeggen dar d'r alarm was en dan mossen we votdaoliks naost de baanke staon gaon en aachtermekeer naor de gang lopen tussen de klassen en et gimmestieklekaol. Daor stonnen ok emmers mit waeter en zaand. In et gimmestieklekaol mossen we oefenen hoe as we bi'j nood een braand- of brisaantbom beetpakken mossen en et ding onschaedelik maeken mossen in de emmers mit waeter en zaand. Et is gelokkig nooit neudig west. Wi'j hadden in die tied een geweldige beste meester die oons op dat gebied leerde waj' doen mossen in noodgevallen. We kregen in schoele ok gele zoere vitaminetebletties en bi'j toeren een sinesappel as anvulling op oons aarmoedige eten. Zo zo'k nog wel vule meer dingen opnumen kunnen.

Et aende van de oorlog kan ‘k me ok nog as de dag van gister goed herinneren. Ieder meenske het zo zien eigen herinneringen an die oorlog. Midden april 1945 zoemde et van de geruchten dat de bevri’jding op komst was. Et kon elke dag gebeuren en we fanteseerden d’r lustig op los wat we zoal doen zollen en wat veur lekkers we eten gongen. De bevri’jdingsdag van 15 april 1945 was ik buten en zag een straote veerderop auto’s rieden. Ik wol ze in huus veur de gek holen, dee de deure eupen en schreeuwde zo had a’k kon: de kannedezen bin d’r, de kannedezen bin d’r! Alleman kwam naor buten en verempeld, et bleek waor te wezen, ze kwammen d’r echt an.

Daor kwammen ze an, oonze bevri’jders in tanks, jeeps en iederiene begon te schreeuwen en te juichen en gek te doen. We zaggen de meensken die kaant oplopen en wi’j as kiender wollen ok dreks die kaant uut mar mien moeder zee dawwe d’r niet henne mochten want d’r kon nog wel ’s scheuten wodden as d’r nog moffen in de buurt weren. De zaoterdag- en zundagmiddag daorop biwwe naor Wolvege lopen en op ‘e hoeke van Troost stonnen dikke riegels meensken de kannedezen toe te juichen en te zwaaien naor oonze bevri’jders. Die daegen bin ‘k nooit vergeten. Ok zal ik nooit vegeten dat ik docht die aanderen veur de gek te holen, mezels et meeste veur de gek hul en slim verbaosd was dat ik ok nog geliek had. Et weren toch de Kannedezen!

Sammie

Trouw de wacht

Asgrauw was de gaank, die 'k maekte over 't sintelpad
De bloomen in de baarm, versköten en bleuiden dood
In de varte 'eurde ik verstörven stemmen
't Skaemele skiensel kaantelde en d' emel kleurde rood

't Blood in mien aoderen stolde en verworde tot ies
En terwiel 't Stadtien rees tot varre boom' zien wallen
Öpenden zich de donkere kelders van mooder eerde
En in 't vergeelde grös leuten treurwilg'n traonen vallen

Ze was zo jong en onbesmet toen ze de dood ontwaerde
Mien allerliefste rust dan now maor veur altied zacht
Oen skone lichaom be'ört neet meer tot disse eerde
Maor in mien bloodend 'aarte 'ol ik trouw de wacht

Kniggien

Wâldhúskes (Reseensie)**…**

Woudboerderijtjes, Kleine boeren op de Friese zandgronden

Tekst: Bauke Boersma
Foto's: Fonger H. de Vlas
Veurwoord: Henk Dijkstra
ISBN 978 90 330 0904 4
Friese Pers Boekerij bv
Leeuwarden 2010
Paperback, 160 blz.: € 18,50

Al sund jaor en dag staot alles wat mit wonen te maeken het roem in de belangstelling. Haost alle kraanten hebben wel een woonbi'jlaoge en een protte tiedschriften hebben et wonen in al zien facetten as onderwarp. Over wonen raeken we gienertied uutpraot en we vergaepen oons d'r graeg an hoe een aander woont. Vaalt dit boek 'Wooldboerderi'jgies' ok in die kattegerie? Ja en nee. Et vergaepen an waj' zels niet hebben of et opdoen van idegies bi'j aanderen blift wel zoe'n betien etzelde. De toevoegde weerde zit 'm eerder in et beweren van historie. Of is et nostalgie?

Woudboerderijtjes (in et Nederlaans schreven) is een slim ni'jsgierig lees- en plaetieskiek-boek. Een foto van et ooldste nog bestaonde keuteri'jgien dat bouwd wodde in 1668 tot foto's van mederne inrichtings van zokke - in disse tied - toch wat kleine bedoeninkies die ok wel es flink uutbouwd binnen. Vroeger kon d'r een protte mar vandaege-de-dag heurt in zoe'n klein wooldhusien eins gien vrouw meer thuus, zo leert de tekst: *"Zodra er een vrouw in huis komt, wil ze in de regel moderniseren en verbouwen. Van het oorsponkelijke wâldhúske is dan al gauw niets meer over."*(?) In Houtigehage was et doedestieds liekwels verplicht om trouwd te wezen aj' zoe'n husien van de woningstichting huren wollen.

De tekst geft in tien thematisch opdielde heufdstokken een protte infermaosie bi'j de prachtige foto's en schetst gaondeweg een mooi beeld van disse woninkies, de bewoonders en et leven van alledag deur de jaoren van de twintigste ieuw henne. Mit hier en daor een ni'jsgierige noot wodden van de meerste husies de bewoonders en oold-bewoonders even nuumd.

In et mederne komputertiedpark speult et loden zetduveltien alderdeegst zo now en dan ok nog een woortien mit want bi'j Durk en Siep: *"Voor de ramen hingen gehaakte gordijntjes voor de ramen…"* of waor de Boskwei in Zwagerbosch ofbreuken wodt as: *Bos-kwei*. Mar och, wie daor op let. Vule slimmer is et as de naeme van *'iene van de bekendste schrievers uut de Stellingwarven,'* meer keren Johan Feenstra nuumd wodt. Een fout in een naeme vien ik toch altied weer een flater van jewelste..!

In heufdstok iene wodt et medel van husies beschreven die doe bouwd wodden veur minder as duzend gulden et stok en wodden disse boerderi'jgies now monumenten nuumd die van een aarmoedige tied getugen. Mar vanuut et perspektief van de woonhollen en spitketen die veerderop nuumd wodden, kuj't vanzels ok zien as een hiele veuruutgaank. Dat erkent de schriever naotied zels dan ok wel. De meersten van disse boerespullegies hebben an de veurkaante een z.n. tuitgevel en aachterop staot vaeks een wat kaele makelaar of hielemaole niks. Van de laeste tied is d'r hier en daor alderdeegst een hiel kompleet oelebod op timmerd.

Heufdstok twieje geft een bield over de leefomstaandigheden van veenarbeiders, warkloos volk *'en andere armen'*, vanof rond 1900. De opkomst van de woningstichtings en die heur beleid angaonde disse wonings in de verschillende gemienten.

Heufdstok drieje behaandeld de sloop, ni'jbouw en et behoold de 'wâldhúskes'. De husies an de Herewal in Donkerbroek kommen me slim bekend veur en in de meersten he'k as kiend wel es te speulen west mit de kiender van doedertieden die daor rond 1960 en laeter woonden. Naotied he'k ok wel es in een peer an de Mûntsegroppe onder Harkema en o.e. bi'j schoelemeester en schriever Jan Post in Houtigehage over de heerd west, die daor argens rond 1970 in krek zoe'n spullegien woonde.

Naost al et Friese geweld is d'r in dit boek ok speciaol ommedaenken veur de Stellingwarven: *'Vrouwenwerk op erf en tuin in de Stellingwerven'*. In een bi'jdrege van Sietske Bloemhoff wodt uutstokt dat de kleine spullegies hier te lane vaeks Saksische hallehuzen mit de typische potstal, nuumd wodden. Om now je eigen naeme op iedere bladziede te bruken en d'r ok nog es een foto van jezels bi'j te plakken, gaot mi'j haost te veer mar lichtkaans hadde ze dat niet hielemaole zels in de haand. Een tekening van Ids Wiersma van een middenpotstal die hier een protte veurkwam maekt dan weer een protte goed.

Heufdstok vieve geft oons inzicht hoe as d'r doedestieds boerkt wodde in en om huus op de aarme zaandgrond. Heufdstok zesse beschrift et bield hoe we kalmpiesan boven jan raeken mit de mederne laandbouw en de opkomst van alderhaande febrieken en febriekies. Hoe de Friese woolden mit et kenmarkende coulisenlaandschop en pingo's ontstaon binnen, wowwe in heufdstok zeuven geweer dat alderdeegst weerommegaot naor et begin van oonze jaortelling.

In de volgende heufdstokken kowwe veur een pat etzelde nog es tegen wat al eerder beschreven wodde mar kommen ok aandere tieden an de odder. Et grote verschil tussen riek en aarm, goeie en minder goeie herebaozen en een stokmennig bekende oolde naemen kowwe tegen, zoas Nicolaas Ypeij, Van Sminia, Looxma, Van Welderen Rengers, P.W. Janssen en gao zo mar deur.

Bi'j slot van zaeke wodden nog een peer thema's beschreven daoj' vandaege-de-dag nog hennegaon kunnen te kieken zoas de Spitkeet in Harkema, et Damshuus in Ni'j Beets, en de Sukeri'je in Damwoolde. Et alderlaeste heufdstok nemt oons mit in de wereld van de keunst en kultuur van doe en now. En et alderlaeste woord is an Heikie Hoeksma, die nog altied in zoe'n 'wâldhúske' woont. Ik ken Heikie uut de tied dat hi'j alle daegen te vienen was in de krudetuun van Butenpost en we beide een protte bi'j Lykele Jansma van o.e. uutgeveri'je 'It Alternatief' in Butenpost over de heerd kwammen.

Al mit al is dit een prachtig lees- en blaederboek wodden waor – in ieder geval veur mi'j – een protte 'och heden ja' en 'dat wee'k nog wel' in veurkomt. Een boek om te geven of te kriegen mar grif een boek, gewoon om te hebben…!

Piet Bult

Levenswieshied…

De mayonaisepot en ’t bier…

Wanneer de dingen in oen leêm’ ‘aoste te veule veur oe worden, wanneer 24 ure in ’n dag veur oe nog neet genog bin-n, denk dan ies an ’t ver’ael van de mayonaisepot en ’t bier. Dat gaot as volgt…

’n Leraar ston veur zien klasse en op zien bero ston-n allerlei dingen. Toen as ’t lesuur begost, pakd’i-j zonder ’n woord te zeng’ een grote, lege mayonaisepot en vulde dee mit golfballegies. Toen de pot tot an de raand vol was, vrög i-j an de jongeren of zi-j vun-n dat de pot vol was. Ze zeed-n: ‘Ja’.

Vervolngs pakde de leraar ’n deuze mit kleine kiezelsteenties en geut dee uut in de pot. I’j skudde de pot ’n beetien inneweer en de steenties rolden in de eupen plekkies tussen de golfballegies. Opni-j vrög i-j an de leerlingen of de pot now vol was. Ze knikden bevestigend.

Now pakde de leraar ’n deuse mit fien zaand en geut dee leeg in de pot. En netuurlijk, ’t zaand vulde alles verder op. En weer vrög i-j of de pot now vol was. En weer zeed-n: ‘Ja, now is de pot vol.’

Daorop namp de leraar twee blikkies bier van de taofel, maekte ze lös en geut ze leeg in de pot. En ’t bier vulde de ruumte tussen de zaankorrels. De leerlingen lachden.

Toen ‘et weer rustig was, zee de leraar: ‘Disse pot staot veur ’t leêm’. De golfballegies bin de belangrieke dingen in oen leêm’, oen femilie, oen kienders, oen grootste ‘obby. ‘Et bin de dingen, dee zó belangriek veur oe bin-n, dat wanneer al ’t aandere in oen leêm’ d-r neet meer zol weên, maor ditte nog wel, oen leêm’ nog steeds meer as genog de meuite weerd zol weên.

De kiezelsteenties bin d’aandere dingen dee d-r toe doon, zoas oen waark, oen ‘uus, oen auto. En ’t zaand staot veur al ’t aandere, de kleine dingen. A-j ’t zaand as eerste in de pot doon, is er gien ruumte meer veur kiezelsteenties of golfballegies. Dat geld ook veur jullie leêm’.

Wanneer a-j d’ele dag oen tied en energie besteden an de kleine dingen, dan he-j nooit ruumte of tied veur de dingen dee echt belangriek bin-n. Let daoromme op de dingen dee belangriek bin veur geluk in oen leêm’. Speul mit oen kienders. Neem de tied om naor de dokter te gaon, a-j oe neet good veul-n. Neem oen partner mit uut eten. Neem de tied veur ontspannink. D-r blif altied wel tied over om oen ‘uus skoone te maeken of om boskoppen te doon. Zorg eerst veur de golfballegies, de dingen dee d-r echt toe doon. Stel oen prioriteiten – de rest is zaand.’

Toen de leraar uut’espreuken was, bleef ‘t ’n poossien stille…

Toen steuk ene van de leerlingen d’aand op en vrög waor ’t bier veur ston. De leraar glimlachde. ‘Ik bin bliede da-j dit vraong’. ‘Et laot oe zien dat, oe vol oen leêm’ ook lek te zitten, d-r altied ruumte is veur ’n paer bierties!’

In et Stienwieks vertaeld deur: de Mogge
(Bron onbekend)

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut
et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

besiebossel = bougieborstel
besiepeld = l. gek geworden, van de pot gerukt 2. beteuterd
besiten = naar anderen gaan om te *aovendpraoten* of *aovendpraoteri'je* ontvangen, z. ook *vesiten*
besjaantelen = zeuren
besjacheld = krankjorem, zot, in: *bi'j' besjacheld* ben je mal

Besite of vesite…

Bi'j 'besite' staot in oons prachtige Woordeboek dudelik, zie: vesite…

Dat 'besiten' hierboven vul oons dan ok drekt op. Dit is toch veur de volle honderd percent zo Fries as et mar Fries wezen kan, donkt oons. Iene in de Stellingwarven zal dat lichtkaans gewoon (as grappien?) an de woordeboekemaeker opgeven hebben en mit die zien halffriese aachtergrond zal die dat vot veur waor anneumen hebben mar 'besite' is gien Stellingwarfs…

Oons woord 'vesite' is een lienwoord en komt uut et Fraans. Et wodde in de middeliewen deur de Fraanse aodel bruukt as 'bezoek aan het hof', een hoffelikhiedsbezuuk en o.e. rond 1750 wodt dit gebruuk beschreven *(allg. haush. lex. (1749) 3, 603; s. zeitschr. f. d. wf. 8, 99)*. 'Vesite maeken', 'in de vesite gaon' of een 'tegenvesite geven' (Fr.: rendre visite) was doe gebrukelik in plak van wawwe now gebruken as 'op vesite gaon' of 'vesite kriegen'.

Ok wodt et al sund diezelde tied bruukt veur de dokter die zien rontien dot, bi'j de zieken langes gaot. Dan wodde et ok wel bruukt as 'dameskefé', een bi'jienkomst van (hoge-plaetste) vrouwluden waor ok vaeke over politiek praot wodde. En et wodde ok wel bruukt veur een 'militair petroon'.

Iene van de mooisten die we tegenkwammen was et woord 'visite' as een klied (een soort omslagdoek) veur vrouwluden. In Zwitserlaand numen ze dat een 'idiot'..! Dan kuj' zels wel bedaenken hoej' d'r bi'j lopen, in zoe'n omslagdoek.

En dan kuj' ok wel bedaenken wat bedoeld wodt mit: zi'j het de visite *(menses)*. Wi'j zeggen wel: zi'j het Tante Betje, ze het de boel, de rommel, de rotzooi, de stongen(?), de stonden, de maondstonden of de zaekeni'je.
Zi'j het de rommel: dan het ze een deusien mit rommel, en dat is dan een rommeldeusien, daoj' rommel in doen of wat in omme rommelen kunnen…

Et 'vesitekaortien' en de 'kaemer veur de vesite' kommen vanzels ok allemaole van dit van oorsprong Fraanse woord: visite. En dat 'besite' moe'we mar an de Friezen laoten…

Rilke (31)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskiend in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbi'j Montreux in Zwitserlaand.
Hi'j was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Dit bin een serie vertaelings van et Rilke-projekt in 2007 van et Deltion College uut Zwolle. Van dat projekt is een bundeltien mit twie CD's uutgeven:

Schrijnend als frambozensorbets

Juli

Et huus dao'we dommiet uut gaon
wodt zo stille as
de straoten waor et leven
alle daegen stiller wodt.

Disse maond is een gat
in et jaor, vertellen
de dieren plat en uut
mekeer spatterd langs
de kaante van de straote.

Veurbi'j de horizon now, velden
de hieltied blonder, oranje vliegies
in een beginnende aovend;
veer van huus, mar in mien slaop
sloep ik weeromme naor de stad.

Naor een roezend grösveld
in de middag, langs donkere
veensters laete in de naacht,
over waarme tegels vol
weegbree verschruuid
in een vuur van azoer.

Zo is et d'r dus as
ik vot bin en zo
zal et ok blieven
a'k niet weeromme komme.

De zunne braant een gat
in de tied, dat zeggen
de dieren. Wie d'r in kikt
kikt in zien ziel
en schrikt van wat
de zoemer oons geft.

De Stellingwarver Biebel

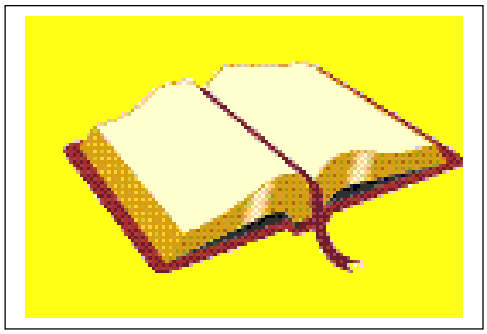

Drekt nao et verschienen van de 'Biebel in et Stellingwarfs' op Oolde Meie verscheen d'r de aanderedaegs een weblog mit lovende woorden van de haand van Jan Koops, regelmaotig veurganger in Stellingwarfstaelige karkediensten. Gelokkig was et niet alliend mar mooi, mooi en nog es prachtig, wat de beste man te vertellen hadde. D'r weren ok kritiekpunties. *"Now, aj' et al kritiek numen willen"*, stelde Jan. Zien 'kritiek' gul veural de warkwieze mit et 'vertaelmesienegien' en et vertaelen 'vanuut et Nederlaans (NBV)' *"... en dat is al een populaire nederlaanse meniere west."* Een goeie weke naotied wodde die kritiek nog in kursief anvuld. Kiek mar es op: http://www.jkoops.nl/wordpress/

Nee, we lezen hier gien ofkeurende mar konstruktieve kritiek in, en daor is vanzels niks op tegen. Deur d'r over te praoten en d'r daordeur over nao te daenken wowwe d'r mit mekeer alliend mar beter en wiezer van. Et vertaelen mit et 'vertaelmesienegien' het neffens oonze onderviening trouwens meer veur- as naodielen opleverd, zoas bi'jglieks de konsisteensie van et vertaelde wark en et op ienvooldige overnemen van muuilike woorden en naemen. Ja, et is vanzels gewoon waor dat et hier en daor wat vernederlaansd (robot) Stellingwarfs oplevert. Op die konklusie is liekwels ok wel een protte of te dingen. Et is over et generaol neumen al zo dat et Stellingwarfs - krek as et Fries trouwens - hoe langer hoe meer naor et Nederlaans toe opschoeft. Daor komt nog bi'j dawwe de streektaelkundige, Henk Bloemhoff, in et begin al es vraogd hebben hoe we hier mit ommegaon mossen: meer terogge naor oolde - en vaeks niet of minder bekende - woorden en zegswiezen of inderdaod eerder wat opschoeven naor et Nederlaans. Zien bescheid op oonze vraoge was dudelik: liever dat laeste as et eerste.

Daor komt ok nog bi'j dat et Nederlaans sund jaor en dag de voertael in de karken is en et Stellingwarfs een protte typische - gewichtige - 'biebelse woorden' niet in zien woordeschat kent. We kun oons alderdeegst veurstellen dat d'r (rasechte Stellingwarfse) karkegangers binnen die de Stellingwarfse woorden van de kaansel of, toch meer as Nederlaanse woorden heuren (willen, alderdeegst) omreden et Stellingwarfs zo ongewoon veur heur is. In tegenstelling tot Grunningen en Twente, waor et deur de eigen tael juust dichter bi'j de meensken komt - wodt d'r wel zegd -, kan et hier te lane wel es krek aandersomme wezen. Doe de Kattelieken destieds van et Latien overschaekelden naor et Nederlaans *(eksonimeer-den)* gaf dat - eerst - ok mar een 'vremd' gevuul.

Van begin of an hebben wi'j altied zegd dawwe de NBV vertaelenden en niet de ooldste oorspronkelike teksten omreden we die taelen niet machtig weren/binnen. Dat de NBV al wat een 'populaire' vertaeling was van wat Jan liever zien hadde, een vertaeling uut die grondtaelen, is veur een pat een dogmatische of zoaj' willen alderdeegst een wat subjektieve miening (die we trouwens wel vaeker heurd hebben). Even tussendeur: in de veurige riegel staon op zien minst drie woorden (populair, dogmatisch en subjektief) die in et Stellingwarfs haost niet te vertaelen binnen omreden ze krek niet anvulen laoten wat d'r in et Nederlaans precies bedoeld wodt (populair is zoks as: alledaegs; dogmatisch is zoks as: rechtlijnig, streng;

subjektief is zoks as: beveuroordield, kleurd, perti'jdig, veurinneumen). De reden is lichtkaans dat et Stellingwarfs altied een spreektael west het en nog altied is van een slim ienvooldig - en vaeks ok nog slim rood - volk. In de Stellingwarven mar alderdeegst ok in Frieslaand, is et vandaege-de-dag nog altied groot ni'js as d'r iene prommeveert tot doktor; dat zuj' gewoonweg in gien Nederlaanse kraante in Hollaand tegenkommen.

Et is dan ok niet alliend muuilik mar haost onmeugelik om die typische woorden en begrippen die hier te lane gienertied bruukt binnen in geef Stellingwarfs omme te zetten. Op Stellingwarfs meerst bekende webstegies kowwe bi'jglieks 'thuusbladziede' tegen veur et Engelse 'website' of is et 'homepage'? en d'r wodt praot over 'moesaaien' in plak van 'scrollen'. Awwe op die meniere mit de biebeltekst uut de NBV te wark gaon weren dan is een 'tempeltente' veur een 'tabernakel' nog niet iens zo gek mar was et veerder een onleesber boek wodden. Doe we een peer beheurlik onderlegde exegeten vreugen hoe we die *'wonderboom'* et beste vertaelen konnen zeden die ok in koor: doe mar gewoon 'wonderboom'. We hadden ok de meugelikhied om d'r bi'jglieks een *'ricinusboom'*, *'christuspalm'* of een *'tieke(neute)boom'* van te maeken. Verstaandig volk wol liever 'vernerderlaansen' as in de mooiere/betere/gevere Stellingwarfs klinkende woorden vertaelen, en dat hadde niks mit et vertaelmesienegien, mit oonze kennis van zaeken of oonze kreativiteit vandoen.

"Disse warkwieze vragt minder van et kreatief daenkpreces as zunder mesienegien. Et geft dan ok een minder kreatief risseltaot netuurlik." is Jan zien stellige overtuging. Mar is dat wel terechte? Over et generaol neumen wodden komputers inzet veur - vaeks - et domme herhaelwark. In die zin speulde de hulpe van een vertaelmesienegien in principe al grif gien rolle van betekenisse die et kreatief vertaelwark in de wege ston, staot of staon hoeft. Daor komt ok bi'j dat et mar de vraoge is as oonze kreativiteit zonder vertaelmesienegien een beter risseltaot opsmeten hadde. We hebben et al zo vaeke zegd: *“Liekewel de woorden ofzunderlik as de Biebel in zien gehiel is een boek mit een slimme belaedenhied van de teksten mit een groot verscheid an slim gevulige interpretaosiemeugelikheden.”* Iederiene moet eins zien eigen Biebel mar maeken. Misschien wel zonder de vrouwonvrundelike stokken, zonder oorlog en et ommebrengen van meensken om de aandere bladziede en zonder bladzieden waor diskrimenaosie veurkomt. De drokkosten zollen een stok leger uutvalen want d'r blift mar weinig over tussen et veur- en aachterkaft.

Tja, en awwe et al mit al overeiden dan komt vanzels ok de vraoge an de odder: wat is et alternatief? *"Ja, et is kritiek omreden et vule mooier kund hadde,"* stelt Jan op zien weblog. Toe mar! Mar is dat wel zo? Nee, want d'r was hielemaole gien Biebel kommen, is oonze overtuging. Hier en daor een woord of een riegel hadde lichtkaans best beter kund. Mar aj' alle veurs en tegens vanuut alle invaalshoeken van zoe'n kerwei mit wegen, dan is et ienigst meugelike bescheid veur de eerstkommende 'tig' jaor: d'r zol gien Biebel in et Stellingwarfs meugelik west hebben, beter as disse wodden is. De viever mit meensken in Stellingwarf is gewoon te klein. D'r bin domweg niet genoeg te vienen die helpen kunnen en/of willen om zoe'n projekt tot een - nog - beter aende te brengen. Mar die konklusie hadde Jan bi'j slot van zaeke veur himzels ok al trokken.

Nog een gratis tip tot slot: moch iene iens van doel wezen en beginne d'r ok es an, zet dan mit bi'jglieks et biebelboek Ezechiël uut aende vanuut de oolde teksten. Wi'j willen wel wedden daj' eerder as halverwegens, de hiele rommel in de eupen heerd smieten...

f&p

Stelling van de maond…

aanders as bi'j geld,
maekt et wisselen van gedaachten rieker

(Henk van Olphen)

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j aanders wat An de liende hangen…? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorighied mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruuk van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vienen op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'jglieks vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarighied is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebrukelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen… Een betien reklame, bi'jglieks je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet alliend een adverteensieblad wodden.
(*) Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaeld wodden dan moej' dat even angeven.

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d'r an dot is et in- en annenneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maond as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokement in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aander - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uutgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokement - behalven mit foto's en plaeties - het binnen roeme greenzen, gien beparking.

An de liende
mittenneer en veurenneer

* Aende *